

életi HÍRADÓ

A cél: az emberi szervezet vizsgálata huzamos űrrepülés után

Tudósítás az 5. oldalon

VII. ÉVFOLYAM, 25. SZÁM

ÁRA: 1,50 FT

1963. JÚNIUS 21.

Férfi és nő párosos űrrepülése!

Bikovszkij alezredes a Vosztok 5., Valentyina Tyereskova a Vosztok 6. fedélzetén tartós Föld körüli űrrepülésen

A TASZSZ jelentése a Vosztok 5. fellövéséről:

1963. június 14-én, pénteken moszkvai idő szerint 15,00 órakor, a Szovjetunióból Föld körüli pályájára juttatták a Vosztok 5. jelzésű űrhajót, fedélzetén Valerij Fjodorovics Bikovszkij űrhajós alezredes, szovjet állampolgárral.

Az újabb űrrepülés célja: az űrrepülés különböző tényezői emberi szervezetre gyakorolt hatásának további tanulmányozása, széles körű egészségügyi-biológiai kutatás huzamosabb ideig tartó repülés körülményei között, az irányítható űrhajó berendezéseinek további kidolgozása és tökéletesítése.

A Vosztok 5. kis eltéréssel kijutott a számításoknak megfelelő pályára. Előzetes adatok szerint az űrhajó Föld körüli keringési ideje 88,4 perc, a Föld felületétől való minimális eltávolodása 181 kilométer, maximuma 235 kilométer. Pályájának az

Egyenlítő síkjával bezárt szöge kb. 65 fok. A Vosztok 5. fedélzetével állandó a kétoldali rádióösszeköttetés.

Bikovszkij elvtárs, űrrepülő közlése és a telemetrikus és televíziós rendszerek adatai szerint az űrrepülő kielégítően viselte el az űrhajó pályájára juttatásának időszakát és a súlytalanság állapotába való átmenetet. Bikovszkij közérzete jó.

V. Bikovszkij űrrepülő a 20 006 és a 143 625 megahertz frekvencián közli majd adásait.

Az űrhajón felszereltek egy Sznál-adót is, amely a 19 948 megahertz frekvencián működik.

Az űrhajó minden fedélzeti berendezése normálisan működik.

Az űrrepülés menetéről a Szovjetunió valamennyi rádiója közli a jelentéseket.

A TASZSZ jelentése a Vosztok 6. felbocsátásáról:

1963. június 16-án moszkvai idő szerint 12 óra 30 perckor a Szovjetunióban Föld körüli pályára fellőtték a Vosztok 6. űrhajót, amelyet a világon először vezet nő: Valentyina Vlagyimirovna Tyereskova szovjet állampolgár.

Ezzel az űrrepüléssel folytatódik annak vizsgálata, hogy miként hatnak az emberi szervezetre az űrhajózás különböző tényezői. A többi között összehasonlító módon elemezni fogják a tényezők hatását a férfi és a nő szervezetre, újabb orvostudományi és biológiai kutatásokat végeznek, továbbfejlesztik és tökéletesítik az űrhajók berendezését az együttes űrrepülés viszonyainak megfelelően.

A tervek alapján a Vosztok 6. felbocsátása akkor történt, amikor pályáján keringett a június 14-én felbocsátott Vosztok 5.

Most egyidejűleg két szovjet űrhajó, a Vosztok 5. és a Vosztok 6. kering a világűrben; mind a kettőt szovjet állampolgár vezeti: Valerij Fjodorovics Bikovszkij és Valentyina Vlagyimirovna Tyereskova.

A Vosztok 6. pályájának adatai megközelítik az előre kiszámított adatokat. Keringési ideje 88,3 perc, a Földtől való legnagyobb távolsága 233 kilométer, legkisebb távolsága 183 kilométer, pályasíkjának az egyenlítő síkjával bezárt hajlásszöge körülbelül 65 fok. A Vosztok 6. űrhajóval állandó kétoldali rádióösszeköttetést tartanak fenn.

Tyereskova űrhajós nő jól viselte az űrhajó kijutását a pályájára és az átmenetet a súlytalanság állapotába. Jól érzi magát.

Tyereskova rádióadásainak hullámhossza 20 006 és 143 625 megahertz. Van az űrhajón egy „Sznál” jelzésű rádióadó is, amely a 19 995 megahertz frekvencián dolgozik.

A Vosztok 5. és a Vosztok 6. űrhajók között kétoldali összeköttetés létesült.

A Vosztok 5. és a Vosztok 6. űrhajók valamennyi berendezése normálisan működik.

Az együttes repülés menetéről a Szovjetunió rádióállomásai adnak rendszeres tájékoztató közleményeket.

Valerij Bikovszkij

alezredes majdnem egyidős Jurij Gagarinnal, az első űrhajóossal.

Péntek reggel Valerij életében nem volt semmi olyan vonás, amely megkülönböztette volna pályatársaitól, annak a szovjet nemzedéknek a tagjaitól, amely a második világháború után lépett ki az életbe. Gyermekéveit Valerij Moszkvában töltötte, s legfeljebb annyiban különbözött pajtásaitól, hogy a legpajkosabb volt közöttük. Szülei most már nevetve emlegetik, hogy örökké tele volt zúzóda-sokkal, szinte nem volt ép hely a testén. Négyéves korában bemászott egy tóba, és már-már fudoklott, amikor nővérének sikerült megmentenie. Hatéves korában egy magas fa legfelső ágába kapaszkodva nyugodtan figyelte, mi csoda pánik tört ki miatta az ijedt szomszédok között. Az iskolában Valerij nemigen dicsekedhetett tiszta ötös bizonyítvánnyal, bárhogy igyekezett. Sötétedésig játszott az udvaron, kalandregényeket olvasott, moziba járt, szívesen kirándult a Moszkva környéki erdőkbe, egyszerűen azt csinálta, amit a többi tízéves emberke.

Gyermekkorában Valerij mindig arról álmodozott, hogy matróz lesz. Aztán egyszer meglátogatta az iskolát a repülőklub instruktora és nagy hévvel mesélni kezdett a sportrepülésről. Lehetett jelentkezni a klubba, de csak jó tanulókat vettek fel. Valerij ugyan jelentkezett, de a tanárnő meztárgadta az ajánlást. „A múlt órán rosszul feleltél!” — mondta. „Akkor holnapra kijavítom” — válaszolt Valerij. Mindenesetre 1952-ben abban az évben, amikor Valerij Moszkvában elvégezte a tíz évfolyamos középiskolát, ugyancsak befejezte tanulmányait a moszkvai városi repülőklubban. Két hét múlva önként jelentkezett a szovjet hadseregbe.

A pilótaiskolát Bikovszkij

nagy figyelemmel, példás előmenetellel, 1955-ben végezte el, s alig több mint négy év múlva már léghajó vadászfőpilóta lett. A parancsnokság tanúsítványa szerint Bikovszkij bátran, nyugodtan repül, nagyszerűen érti mesterségét, bonyolult helyzetekben gyorsan határoz. E minősítés alapján megkapta a „Feddhetetlen szolgálatért” érdemérmét. Valerij azonkívül a Vörös Csillag Erdemrend tulajdonosa, pedig ezt a katonai kitüntetést békeidőben csak kevesen kapják meg.

Az 5. számú űrhajós szenvedélyes sportoló, főként az ejtőernyősporthoz kedveli, 72 ejtőernyős ugrást végzett, majd oktató lett. Jelenleg a Zsukovszkijról elnevezett katonai repülőmérnöki akadémia hallgatója, űrtestvéreivel, Gagarinnal, Tyitovval, Nyikolajevvel és Popovicsal Bikovszkij fiatal, 25 éves feleségét Valentinának hívják. Háromhónapos kisfiúkat, apja után, Valerijnak neveztek el.

Amikor egy évvel ezelőtt Andrijan Nyikolajev az űrbe startolt, az ő tartaléka volt Valerij Bikovszkij. Akkor ő a Földön maradt és várta, mikor kerül rá a sor. Most már Bikovszkij búcsúzott saját tartalékától, egy jövődó szovjet űrhajóstól.

Lapzártakor jelentik:

Világszerte változatlanul nagy érdeklődés kíséri a világűrben tartózkodó „vegyes párost”. Valerij Bikovszkij felülmúlta Nyikolajev kozmikus rekordját. Valentyina Tyereskova eddig kétszerre akkora utat tett meg a kozmoszban, mint Cooper amerikai űrhajós.

A Vosztok 5. és 6. további útjáról lapunk legközelebbi számában adunk hírt.

Valentyina Tyereskova

három évvel fiatalabb Valerij Bikovszkijnál, akihez vasárnap csatlakozott a világűrben.

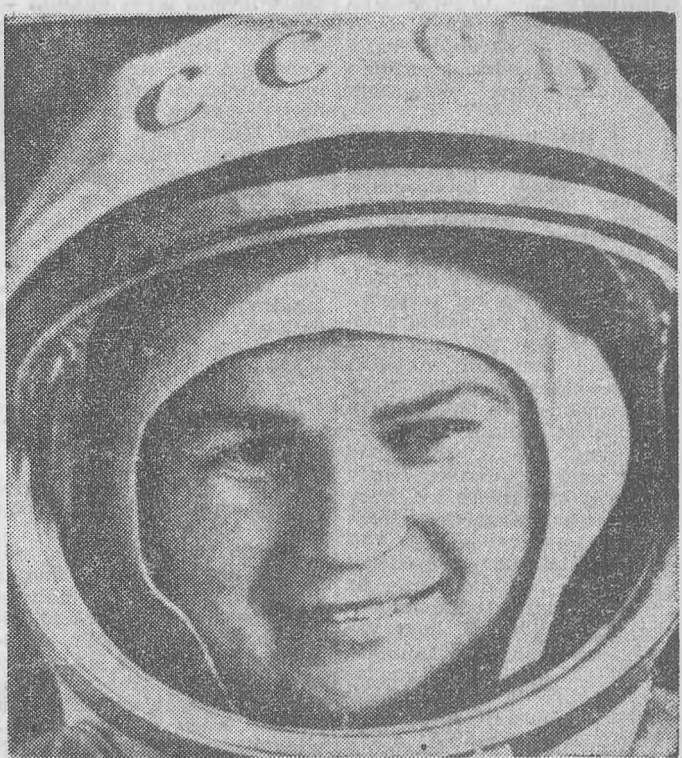
Valentyina 1937. március 6-án született, a jaroszlavi területi Maszlennijkoovo községben (Oroszországi Föderáció) Vlagyimir Tyereskov traktoros és Jelene Tyereskova textilgyári munkásnő gyermekeként. Valentyina 17 éves korában betanított munkásnőként dolgozni kezdett a gumiabroncsgyárban Jaroszlavban, ebben a kilencszáz éves ősi orosz városban, a Felső-Volga vidékén.

1955-ben Valentyina a Krasznoj Perekop textilkombinátba ment át dolgozni, ahol anyja, Jelena Tyereskova dolgozott. Édesanyja egy év múlva nyugdíjba ment.

A textilkombinát ifjúmunkásai a Komszomol-bizottság titkárává választották Valentyinát, aki húszéves korában, ebben a kombinátban lépett be a Kommunista Ifjúsági Szövetségbe. Gyereskovát tavaly a jaroszlavi területi Komszomol-bizottság tagjává választották. Valentyina Tyereskova ma az SZKP tagja.

Valentyina Tyereskova hét éven át a munkahelyét az iskolapaddal cserélte fel: előbb esti iskolán vett részt, majd textiltechnikumban. Pamutfonó technikus-technológusi szakképzettséget szerzett 1960-ban, amikor elvégezte a technikumot.

Valentyina 1959-től kezdve a jaroszlavi repülőklubban nagy kedvvel űzte az ejtőernyős sportot és ez tette lehetővé, hogy űrhajós legyen. A

tyinát, aki húszéves korában, ebben a kombinátban lépett be a Kommunista Ifjúsági Szövetségbe. Gyereskovát tavaly a jaroszlavi területi Komszomol-bizottság tagjává választották. Valentyina Tyereskova ma az SZKP tagja.

Valentyina Tyereskova hét éven át a munkahelyét az iskolapaddal cserélte fel: előbb esti iskolán vett részt, majd textiltechnikumban. Pamutfonó technikus-technológusi szakképzettséget szerzett 1960-ban, amikor elvégezte a technikumot.

Valentyina 1959-től kezdve a jaroszlavi repülőklubban nagy kedvvel űzte az ejtőernyős sportot és ez tette lehetővé, hogy űrhajós legyen. A

Krasznoj Perekop kombinátban hamarosan ő lett az ejtőernyős sportkör vezetője és ma már túl van a 126. ugráson.

Valentyina Tyereskova tavaly, mint az űrhajóiskola növendéke, alhadnagyi rangot kapott. Társai szeretik és tisztelik. Megválasztották az űrhajósok Komszomol-szervezete vezetőségi tagjává. Valentyina még nincs férjénél. Édesanyja, gépkocsivezető fivére: Vlagyimir, nővére: Ludmilla, a Krasznoj Perekop kombinát munkásnője és nővérének férje: Alekszandr Peteckij, ugyanennek a kombinátban a mestere — valamennyien Jaroszlavban laknak. Valentyina édesapja — Vlagyimir Tyereskov — a háború alatt a fronton hősi halált halt.

Sok új munkaerőre van szükség Csongrádban

A szabadulónak is biztosítják a munkaalkalmat, a tisztességes megélhetést

A szabadulásra váró elítéltek nagy érdeklődéssel fogadják minden olyan cikket, mely arról tájékoztatja őket, hogy merre, milyen munkalehetőségeket találnak. Lapunk műltheti számában a Szabados-Szatmári helyzetképet tartuk az olvasó elé. Ezen a héten a Csongrád megyei Tanács munkaerőgazdálkodási hivatalát kerestük fel, s az alábbi kérdésekre kaptunk válaszokat:

— A vidék iparosodásának helyes politikája milyen változásokat eredményez a megyében, s ebből következően hogyan alakul a munkaerő-szükséglet? — Szeretném és másutt, milyen munkakör betöltésére van felvételi?

— Megyénkben jelenleg sokféle munkaterületen, számos lehetőség van az elhelyezkedésre. Sok-sok új munkaerőre van szükség. Mind az iparban, mind a mezőgazdaságban, több száz férfit és nőt tudunk elhelyezni. Különösen az építőiparban nagy a munkaerőhiány. Jellemző, hogy a Szegei Építőipari Vállalat kétszáz segédmunkást, ezenkívül nagyszámú szakmunkást, közművest, ácsot, és épületelektört keres. A munkára jelentkezőket a vállalat rendszeresen tudja foglalkoztatni. hiszen a megyében működő termelőszövetkezetek mind nagyobb építkezések kivitelezéséhez kérik az építőipar segítségét. Nem kisebb az igény a városi tanácsok részéről sem, hiszen sok száz új lakás, számos új iskola és egyéb közéleti létesítmény felépítését akarjuk mielőbb megvalósítani.

— Kedvező a helyzet a többi iparágakban is. Főleg férfidozókat, szakmunkásokat keresnek. Az Április 4. Gépgyár szegedi kirendeltsége, a 10-es számú TEFU, a Gázmű, a Szegei Bútorgyár, s a többi üzem és vállalat mindegyike felvesz lakatosokat, hegesztőket, asztalosokat, ácsokat és egyéb szakmunkásokat. Ezenkívül nagy számban alkalmaznak segéd- és betanított munkásokat is.

— Női munkaerőket főleg az időnyiellegű vállalatok, a Mezőker és a konzervgyárak keresnek. Ezenkívül — ha kisebb számban is — állandó munkakörök betöltésére is van felvétel. Elsősorban a Szegei Kendergyárnál és a Szegei Textilműveknél lehet jelentkezni állandó munkára. A Textilműveknél a fiatalabb korú munkavállalóknak alkalmuk van az átképzés tanfolyam elvégzésére, s azután szakmunkásként dolgozhatnak.

— Mint ismeretes, a börtönök szabaduló egyén büntetésétől való visszatérésének egyik fontos követelménye, hogy mielőbb munkába álljon. Milyen lehetősége van erre Szeretném, illetve Csongrád megyében?

— Erre a kérdésre egyértelmű a válasz: a mi társadalmunkban meg vannak az alapvető feltételek ahhoz, hogy a börtönből szabadult elítéltek is tisztességes úton biztosítsák maguknak és családjuknak a megélhetést. Már a börtönökben megkezdődik a szabad életre való előkészítés, amely abban is kifejezésre jut, hogy az elítéltek kereseményi pénzüknek egy része tartalékolva van a szabadulást követő esetleges nehézségek áthidalására. Az átmenet alatt természetesen nem azt kell nézni, hogy valaki több hónapon át munkanélküli él. Sajnos, ilyen tapasztalataink is vannak. Több esetben előfordult már, hogy egyik-másik szabaduló addig válogatott a munkalehetőségek között, míg elfogyott a pénze és újabb büncselekmény elkövetésére vetemedett.

— Mi eddig is és a jövőben is minden segítséget megadunk a szabaduló munkába állásához. történnék az akár a börtönparancsnokság levélnél felkérésére, akár a szabaduló személyes kérésére. Egyet azonban meg kell értenie minden szabadulónak: vezető állásba nem kerülhet még akkor sem, ha előzőleg vezetői munkakört töltött be. Az erkölcsi és anyagi megbecsülésnél bizalomra van szükség. A társadalom a bizalmat elsősorban azoknak adja meg — vezetői, felelősségteljes állások betöltésénél — akik még nem vétettek a törvények ellen, s rátermettségükkel fogva érdemesek a vezetői beosztásra.

— A börtönből szabaduló munkába helyezését igyek-

szünk a lehető leggyorsabban, a legmegfelelőbb módon végelni. Ennek ellenére előfordul, hogy a szabadulót nem minden esetben tudjuk kérésének, esetleg szakképzettségének megfelelő munkakörbe helyezni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy később nem kerülhetnek kedvezőbb munkakörülmények közé. Ennek bizonyításául több példával tudnánk élni, csak egyet említsünk. Kecskés Zsuzsanna, aki Kalocsáról szabadult kedvezményrel, annak ellenére, hogy korábban soha nem végzett fizikai munkát, mivel más lehetőség nem volt, kerületi munkát vállalt. Néhány hónappal ezután munkahelyet változtatott, de újra csak fizikai munkakörben dolgozott. Mindkét helyen ta-

nújélet adta szorgalmának, tisztességes magatartásának. Ezért, amikor a Szegei Börtönügyi Vállalatnál megüresedett egy adminisztrátori hely, érdemesnek találtuk őt erre.

— Ez a példa is igazolja, hogy a börtönből való szabadulás után nem szabad sokat válogatni. A felkínált munkalehetőségek közül a legmegfelelőbbet el kell fogadni és munkába kell állni. A későbbiek során úgy is mindenkinek módja és lehetősége adódik arra, szakmai képességeinek megfelelő, kedvezőbb munkakörben dolgozhassék.

— Tudomásunk van arról, hogy a szegedi üzemekben sok volt elítélt dolgozik. Milyen tapasztalataik vannak, hogyan becsülik meg magukat ezek az emberek?

— Meglehetősen vegyes értékeléseink vannak a börtönből szabadult, s az általunk munkába helyezett emberekről. Ezek a vélemények azonban két csoportra oszthatók. Az egyik csoportba azok

tartoznak, akik nem okultak a korábbi büntetésből és visszaéltek a társadalom nyújtotta segítséggel. Új munkahelyükön újabb büncselekményt követtek el, fegyelmeztelenül, garázdá módon viselkedtek. Meglopták dolgozó-társaikat, dézsmáltak a társadalmi tulajdont. Nyilvánvaló, hogy az ilyen magatartás sérti a becsületes emberek nyugalomát, s természetesen megnehezíti azoknak a szabadulónak az elhelyezkedését, akik őszintén szakítottak a bűnnel és becsületesen akarnak élni.

— Szerencsére, a felelőlenek, a léha, könnyelmű emberek kevesek a szabadulók között. A másik csoport, a döntő többség, igyekszik bizonyítani: becsülettel élnek és dolgoznak. Sok ilyen volt elítélt tudnánk említeni, de mégsem tesszük: ezek az emberek már egyenértékűként élnek a becsületes embermilliókkal.

(—enc.)

Tudnak-e változtatni eddigi életmódjukon a szokásos bűnözők?

Helyre lehet állítani az elhibázott életet

Ha az elítéltek elgondolkoznak azon, hogy eddigi életmódjuk hová vezetett, rájönnek, hogy a korábbi életfelfogásuk, s a cselekedetük milyen helytelen volt. Különösen azok, akik hosszú ideje vannak elzárva, és életük jelentős részét töltötték börtönben, döbbennek rá, hogy tulajdonképpen alig éltek valamit. Jöformán az élet igazi szépségét se ismerik.

Az évek telnek, s az idő kerekét visszatartani nem lehet. Nem mindegy, hogyan telnek el a napok, a hetek, a hónapok, az évek: jól, rosszul, örömmel, bánattal, tespedéssel vagy izgalommal köztük.

Találó közmondás: „Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát”. S hogy ez mennyire így van, azt számtalan ember saját maga során tapasztalhatja. Amit az ember elront, azt nehéz helyrehozni. Minél idősebb lesz, annál nehezebb. Olyan a bűn,

mint a betegség. Kezdetén könnyebb gyógyítani, később, amikor már komplikációk lépnek fel, hosszadalmasabb a kezelés, a gyógyulás is. Aki letért a becsületes útról, s rálépett a lejtőre, egyre süllyed, mindig lejjebb és lejjebb. Eleinte könnyebb volna a megállás, kevesebb energia kellene a visszatérésre. Később ez mindig nehezebb; több erőre, akaratra, önfegyelmre, szorgalomra van szükség.

Számtalan példa bizonyítja, hogy hosszú-hosszú börtönök után is helyre lehet állítani az életet. Ki lehet szakadni az erkölcsi fertőből. Természetesen, ez nem megy egyik napról a másikra. Tervezett munkára, tanulásra, önképzésre van szükség ahhoz, hogy a korábbi helytelen gondolkodásukon változtatni tudjanak.

Riportorozatunk első részében olvashattuk Fodor Béla elítélt szavait, amelyekből az derül ki, hogy ő még nem tudta levetni téves nézeteit — elképzelését az életéről. Ő még úgy érzi, hogy mostoha sorsán ezek után sem bír megváltozni. Változtatni ugyan szeretne, de nincs elég akarata. Nem forrott még ki benne a végső elhatározás, amely erőt adna, hogy változtasson magatartásán. Helytelen életfelfogását még csak táplálja műveletlensége, alacsony iskolai végzettsége. Fodor elítélt az élet boldogságát a pillanatnyi önző örömeiben, az ösztönök kielégítésében keresi. Sok tanulásra, olvasásra és nagy

akaratra van szüksége,

hogy megváltozhasson.

A józan, reális elképzelés hangja csendül ki Bozsányi Rezső elítélt szavaiból:

— Hét esztendő alatt rádöbentem, mit vesztettem az életből. Nős ember voltam. Feleségem elvált. Érthető, hiszen a hosszú távollét, a külvilág elhidegíti az embereket. Minden ember vágyódik a boldogság után, legyen az férfi, vagy nő. Itt, a külvilágtól elzárva, még hatványozottabban jelentkezik ez az érzés. Egy otthonról kapott levél, a beszélő, találkozó szereteteinkkel, valóságos ünnepnap számunkra...

— Mi, többszörösen büntetett elítéltek, nem mondhatjuk, hogy megtevédtünk. Cselekedeteinket tudatosan követtük el, s a következményekkel is tisztában voltunk. Mentségeket hiába is keresnénk.

— Nagyon fájt, amikor feleségem közölte, hogy válik. Úgy éreztem, megszakad az egyetlen szabad élethez fűződő kapcsolat, is. Viszont meg kellett értenem, hiszen a házasság alapja a szeretet, a kölcsönös megértés. De hogyan érts meg férjét az az asszony, aki állandóan

visszajár a börtönbe.

Három évem van még hátra. Hosszú idő. Egyszer eljön

a szabadulás perce is. Őszintén megírtam feleségemnek érzéseimet, hogy mennyire összetört a válság híre. En úgy éreztem, hogy jó házaságot kötöttem. Szerettem őt, tiszteltem, s megvolt a kölcsönös bizalom is. Legutolsó levelében írja, hogy megérti érzéseimet, át tudja érezni helyzetemet. A kapcsolat azóta se szakadt meg közöttünk, s úgy érzem leveleiből, hogy szabadulásom után helyre fog állni újra életközösségünk. Nagy erőt ad ez a hátralevő időben, s reménykedem, amikor szabadulok, újra a feleségemmel fogok élni...

A rendszeres munka mellett igen nagy segítséget jelent a szabad életre való felkészüléshez a tanulás, az önképzés. A többszörösen visszaeső bűnözők nagy részének igen alacsony az iskolai végzettsége. Alig néhányuknak van nyolc általános osztálya. Ma már a szabad életben a nyolc általános a minimum. Anélkül még szakmát se lehet tanulni. A szabad életben tíz és tízezer képezik magukat, tanulnak, hogy az egyre fokozódó felelősséggel lépést tudjanak tartani, hogy le ne maradjanak. A rendszeres tanulás fokozottabban szükséges azoknál az elítélteknél, akik hosszú ideje vannak a börtönben. A lemaradás, a kiesés így is jelentős, hát még, ha nem tanulnának.

A lehetőség a hiányzó osztályok elvégzésére mindenütt adva van, mindenki számára biztosítva van. Az elítéltek többsége Sopronkőhidán is él a tanulási lehetőséggel, s mint az osztályzatok bizonyítják, jó eredményeket érnek el. Ugyanakkor azonban vannak olyanok is, akik a tanulást kényszernek tartják, s nem érzik, hogy ezzel csak saját maguk sorsán javítanak.

Mindenki saját magának tanul, s nem másnak. Amit tud, az ember, az a saját értékét emeli. A tanulás, az olvasás megváltoztatja az emberek gondolkodásmódját. Könyveken keresztül olyan dolgokkal ismerkednek meg, amely elözt ismeretlen volt előttük.

A jó könyv igen sok szép életmódot tár fel.

A hosszúidősek között

sokan vannak, akik mint analfabeták — írni, olvasni nem tudók kerültek a börtönbe, s ma ezeknek az embereknek túlnyomó többsége már szép-irodalmi és szakkönyveket olvas.

Mindenki vágyódik a szép után. Az elítéltek is, akiknek egy jelentős része azt se tudja, mi az, hogy szép. Most, hogy rendszeresen különböző könyveket olvasnak, megismerkednek tájak szépségeivel, nevezetesen, emberek életével, országokkal, világhírű művészekkel, a technika csodálatos vívmányaival, az ember munkája által alkotott nagyszerű létesítményekkel. S a megismerés utáni kíváncsiság erőt ad további életükhez. Célt, tartalmat nyújt nekik.

Az olvasás, nemcsak hasznos időtöltés, kikapcsolódás a börtön életében, hanem a gondolkodásmód megváltozásának egyik segítője is. S a zárkán egy-egy könyv elolvasása után közösen tartott értékelés is ezt bizonyítja.

A szabad élet, a jövő, minden börtönben levő embert erősen foglalkoztat. Bármelyik elítélttel beszélünk, mindegyiknek van elképzelése, terve. Gyakran lehet hallani: „Soha többet nem kerülök börtönbe. Történnék bármilyen, de nem kerülök vissza.” Ezeknek a szépen hangzó szavaknak csak akkor van értelme, ha valóra váltják őket. A hosszúidősek vissza-találása nehezebb, mint a rövidebb idő után szabadultaké. Sokszor felteszik a kérdést: „Milyen lehetőség van arra, hogy életünk megváltozzon? Hogyan fogadják majd az emberek?” Legközelebb erre válaszolunk.

Zi-la.

Következik:

A FELTÉTELEK MINDENKI SZÁMÁRA BIZTOSITVA VANNAK

A LOVAKTÓL TÁVOL BIZONYÍTSON

— SÁRKÖZI ELITÉLT!

NAPSUGARAS, FORRÓ DÉLELŐTT. A körletudvar kihalt. Az emberek kint dolgoznak a határban, vetnek, kapálnak, végzik a munkát, amit a sürgető idő diktál... Az árnyékban a kútnál most valami mozog, mintha a fal indulna, lassan. Egy ember válik ki az árnyékból, lustán lépeget, jön előrébb. Kezében két locsolókanna, az egyiket leteszi a fal tővére, a másikkal unottan kezdi permetezni az udvar porát.

Lassú munkához ügyebár idő kell. De amit ez a fiatal ember végez, az borzalmasan lassú, ahhoz minden idő kevés. Fáj nézni, látni őt.

A raktárból kiáltás hangzik:

— Sárközi elítélt! Jöjjön ide.

Leteszi a kannát, s lomhán indul a raktárhoz. Néhány pokrócot kell áthajtogatnia. A munka valahogyan elvégződik... Ott van a nevelőtiszt is. Sárközi hozzászófordal:

— Nevelő úr, szeretnék kérni valamit...

— Maga Sárközi tőlem ne kérjen semmit. En magam nem hallgatom meg. Olyan emberrel nem állok szóba, aki megtagadja a munkát. Megértette?

— Csak azt szerettem volna...

— Mondtam, hogy nem hallgatom meg. Majd ha rendszeresen dolgozik és viselkedik, akkor kérhet, akkor meg hallgatom.

SÁRKÖZI LAJOS ELITÉLT LÓGÓ ORRAL MENT vissza a locsolókannákhoz.

Később beszélgettünk vele. Elmondta, hogy tizen vannak testvérek, s a családban egyedül ő az, aki börtönviselt ember. Nem is először. Többször volt elítélve, büntetve lopásért, csavargásért.

Ez a huszonnégy éves, erős, egészséges fiatal ember, tolvaj és csavargó. A börtönben szerezte meg a négy általános osztálynak megfelelő ismereteket... A terveiről beszél, hogy többé nem fog börtönbe kerülni — de ezeket bizonyosan maga se hiszi.

Hogyan is lehetné? Hiszen jelenlegi viselkedése is kétségesen teszik szándéka valódiságát. Ha valaki jó elhatározásában állhatatos akar maradni, az nem sérti meg a magatartási szabályokat, az elvégzi a feladatait, és betartja a fegyelmet. Sárközi meg jelenleg azt várja, hogy átkísérjék Mikláról Állampusztára a fogdába. Azoknak, akik nem szeretnek dolgozni, ott a helyük a fegyelmi zárkán... De hát miért vétett?

— Mert a brigádvezető is... Meg a zárkafelelős is. Meg a többiek is gúnyolnak... Mondják, hogy Sárközire vigyáznunk kell, mert mindig rosszban tőri a fejét...

Sárközi ezen megbotránczik. A bizalmatlanság, a róla szóló — nem is téves — feltételezések bántják őt. Mégis azoknak ad igazat, akik szavát rágalomnak szeretné nevezni. Reggel megtagadta a munkát, nem ment ki a földekre...

A NEVELŐ JÓL ISMERHETI MÁR, s nagyon helyesen nem hallgatja meg ezt a ravasz, lusta embert. Most hozzánk fordul hát, megelve, hogy ott ér...

— Nagyon szeretem az állatokat... Ha én állatgondozó lehetnék. A lovakhoz nagyon értek... Ha engem megtennének csikósoknak, más se kellene oda, én magam megörzöm a csikókat...

A hangja bizalmas, a tekintete sunyi... Képzletben talán már a ménes legjobb lován száguldozik, amerre lát... Most látni, nem is olyan buta gyerek ez a Sárközi. Legálábbis a saját elképzelése szerint nem. Milyen szépen kezd, építi elképzelését, s a nagy általánostól íme hamarosan eljut a lényegig. A káposztalevélről a torzsáig. A mindent átfogó állatgondozástól konkrétan a csikósságig. Nem buta gyerek, de félelmetes tévedése az, hogy másokat butának képzel.

Hogyan gondolhatja ő, a többszörösen visszaeső, több alkalommal büntös csavargó, hogy most majd a szó valódi értelmében lovat adnak alá?

Mohón csillog a szeme, az egész arca feszült várakozás. Látszik rajta, hogy a választ annyira sürgető, erőltetné a kérésére. Még pedig nem is az akármilyen választ hanem a neki leginkább megfelelőt, azt, hogy igen.

A válasz késik, és a Sárközi arcára lassan visszasimul a közöny, az unalom, a gyanakvás semmi jóval nem kecsesítő kifejezése.

Sárközi többszörösen visszaeső létere se tanulta meg meg, hogy egy elítélt sohasem határozhatja meg, hogy hol bizonyíthat! Mindenütt bizonyítani kell. Azt a munkát kell a legjobb tudása szerint végeznie, amit rábíznak.

Azt gondolja, hogy mert lusta és fegyelmeztelen, majd az oktalan terveinek megfelelő munkával bízzák meg? Feszülünk neki erről, és ilyenkor ismét közönyösségre süllyed. Talán nem is hallja, amit mondunk. Az arca merengő közöny, a bensejében talán, lassan csak elbűcsüzik a ki tudja mióta melegegetett szép csikóstervektől.

Nem mondtuk Sárközinek, hogy belőle sose lehet csikós; mert még lehet. Ha itt nem, máshol. A szabad életben is. De ehhez az kell, hogy itt a börtönben ne magakára megválasszani azt a munkahelyet, ahol bizonyítani szeretne. Ahol éppen van, ott bizonyítsa be, hogy derek ember, hogy megőrizható, hogy többre, hasznosabbra is képes!

S hogy a brigádvezető, a zárkafelelős meg a többiek is azt mondják: „Sárközire vigyáznunk kell, mert rosszban tőri a fejét”, mi nem találunk ebben semmi gúnyt. Ez a szintiszta valóság. Nézzon őszintén önmagába Sárközi elítélt — s ne képzeljen mindenkit önmagánál butábbnak — akkor rájön, hogy a társainak igazuk van! Valóban rosszban sántikált... és szégyellje el magát.

JELLEMEK EMBER, HA FELTÁRJÁK A BŰNET, kész bűnhődni. Törleszti az adósságát, igyekszik megszabadulni a bűntől, törekszik a tisztességes életre. Sárközi Lajos elítélt nem a jellemes emberek példáján, hanem a gonosztevők módján akar megszabadulni a bűneitől úgy, hogy a régebbi bűnökét mindig újabb és újabb bűnökkel szeretné eltakarni. Ez ideig-óráig talán sikerülhet, de — a saját és sok más elítélt társa példáján láthatná: ez az út nem jó! — a bűnök mind számára kerülnek, előbb-utóbb felelőre kell értük!

Azóta ismét Állampusztán jártunk. Mondták: Sárközi letöltötte a fegyelmit, de még mindig vak és süket a jóra. Elítélt társai mondták: úgy érzik, Sárközi még mindig romlik, hozzá szinkinek se lehet reménye.

Azt válaszoltuk erre: várjunk még az ítélezzel. Hol ha Sárközi meghazudtolja ezeket a „mindent jól megéző” embereket egyszer?

Harriman vezeti az amerikai küldöttséget a moszkvai tanácskozásokon

A Fehér Ház közölte, hogy Kennedy elnök Averell Harriman politikai ügyekkel foglalkozó külügyminiszter-helyettes nevezte ki a július közepén Moszkvában sorra kerülő szovjet-amerikai-angol tárgyalásokon részvevő amerikai küldöttség vezetőjévé.

Megszűnik az amerikai Mercury űrrepülési program

James Webb, az amerikai országos űrhajózási hivatal vezetője a szenátus űrhajózási bizottságában bejelentette, hogy a Mercury-program, amelynek keretében Cooper repülőnagyt néhány héttel ezelőtt 22 fordulatot tett meg űrhajójával a Föld körül — megszűnik. Szavaiból kitűnt, hogy a Mercury-program keretében végrehajtandó újabb űrrepülés 8-10 millió dollárba kerülne, és az illetékesek véleménye szerint ez a jelentős kiadás nem áll összhangban az újabb egynyi űrrepüléstől várható tudományos értékesülések értékével.

A Mercury-program megszüntetése — hangoztatta Webb — az országos űrhajózási hivatal minden erőfeszítését a kettős űrrepülést előirányzó Gemini-program megvalósítására összpontosítja. Előreláthatólag 1964. végén vagy 1965 elején kerül sor az első kísérletre a Gemini-program keretében, amely a tervek szerint, bevezetője lesz a Hold elérését célzó Apolló-programnak.

4 100 000 munkanélküli az USA-ban

Az Egyesült Államok kormány által kiadott adatok szerint a munkanélküliek száma 1963 májusában 4 100 000 fő volt, vagyis ugyanannyi, mint áprilisban, de 350 000 fővel több, mint 1962 májusában. A húsz éven aluli munkanélküliek száma 1 200 000 főre tehető, ami az összes munkanélküliek számának több mint 25 százaléka.

Hadművelet a kurdok ellen

Az iraki kormány — kiadott 24 órás ultimátumának lejártával — megindította a katonai műveleteket az ország északi kerületeiben élő kurdok ellen. A bagdadi rádió közlése szerint a kormány legyveres erőinek ellenőrzése alá került két kurdok lakta iraki tartomány több része, négy falu pedig állítólag megadta magát. A rádió bejelentette, hogy Aref iraki elnök a hadsereg magasrangú tisztjei kíséretében megtekintette a katonai műveletek lebonyolítását Kirkukban és Erbilben. Aref marsall szemléltette után kijelentette, hogy „az ország északi részében a katonai helyzet nagyon jó”. Az iraki elnök a MEN közép-keletli hírgyűnkség iraki tudósítójának adott interjújában azt hangoztatta: „lejárt a türelmem és a tárgyalások politikájának ideje, a kurd problémát hamarosan rendezni fogjuk”.

Világszerte helyesléssel fogadták a moszkvai tárgyalások hírét

A magas szintű tárgyalások bejelentésének híre rendkívüli érdeklődést keltett világszerte. Az amerikai sajtó nagy része helyeslően fogadta azt a közlést, hogy

Moszkvában hamarosan megbeszélések kezdődnek a nukleáris kísérleti robbantások beállításáról.

A New York Times úgy vélekedik, Kennedy beszédének az a legfontosabb része, amely hangoztatja, hogy felül kell vizsgálni az Egyesült Államoknak a Szovjetunióval kapcsolatos álláspontját. „Fel kell tartóztatni a fegyverkezési hajszát és fegyverszünetet kell létesíteni, hogy a világ békében élhessen” — írja a lap. A New York Herald Tribune „új kezdetnek” minősíti a Moszkvában kezdődő tanácskozásokat. Kevés remény van arra — vélekedik a lap — hogy véget érjen a hidegháború. Ma azonban sokkal inkább jogosult az a remény, hogy

Korlátozni lehet a hidegháború legveszélyesebb megnyilvánulásait,

mint néhány évvel ezelőtt. A Washington Post szintén üdvözlö az új tárgyalások gondolatát és hangsúlyozza, az amerikaiaknak tudomásul kell venniük, hogy mindkét fél részéről engedményeket kell tenni. Amerikai iparosok és

üzletemberek 25 főből álló csoportja közleményben támogatja az atomkísérletek beállításáról folytatandó újabb tárgyalások gondolatát. Kifejezték reményüket, hogy az atomcsendről szóló megállapodás megfelelően garantálja majd az Egyesült Államok biztonságát és a világ fennmaradását. Ugyanakkor Dirksen köztársasági párti szenátor támogatta Kennedy kijelentéseit és azt a provokatív kérdést tette fel, hogy a Moszkvában kezdődő tárgyalások vajon „újabb engedményeket jelentenek-e Hruscsovnak”.

A francia lapok kommentárjaiból kitűnik, a francia közvélemény attól tart, hogy

Franciaország a keletnyugati tárgyalást ellenző merev álláspontjával önmagát zárja ki a világ nagy kérdéseinek megvitatásából.

A De Gaulle-ista Nation leszögezi. Akár megegyeznek Moszkvában, akár nem, a francia kormány álláspontján ez mit sem változtat. A lap szerint a tárgyalások az atommonopóliumok fenntartását célozzák és a francia kormány nem csatlakozik ilyen megállapodáshoz. A Combat ezzel szemben kiemeli: a júliusi moszkvai megbeszélést, amennyiben sikerre vezet,

egy igazi csúcstalálkozó követheti és Franciaország ezen sem lesz jelen. Az amerikai kormány — hangoztatja a lap — nagy erőfeszítéseket tesz, hogy szövetségeseinek „nemzeti” atomfegyverkezését semlegesítse. Ez a törekvés azonban meghiúsult az Elysée-palota ellenállása. Ugy látszik, Kennedy és Hruscsov most elhatározta, hogy a lehető leggyorsabban bezárja az atomklub ajtaját, addig, amíg nem késő. Kennedy beszéde — írja az Humanité — a békés együttélés eszméjének sikerét jelenti.

Ha az amerikai elnök kijelenti, hogy felül kell vizsgálni az Egyesült Államok magatartását a Szovjetunióval szemben, ezt csak helyeselni lehet. Ha őszintén megvizsgálja a Szovjetunióval szemben folytatott amerikai politikát, feltétlenül számításba kell vennie a Szovjetunióval a megegyezés érdekében tett erőfeszítéseit, amelyekre Nyugatról mindeddig nem érkezett megfelelő válasz. A lap rámutat: „A világ reménykedve tekint a moszkvai megbeszélések elé, de nem szabad megfeledkezni arról, hogy az Egyesült Államok ugyanakkor folytatja erőfeszítéseit a közös NATO-atomerő létrehozására, ami az atomfegyverek további elterjesztésének veszélyét rejti magában.”

Külpolitikai jegyzetek:

Ami a hírek mögött van

Június első hetében súlyos zavargások színtere volt Teherán. Fanatikus muzulmánok özönlöttek el az utcákat, üzleteket dúltak fel, autókat borítottak lángba, szórakozóhelyeket, mozikat zúztak szét, a sahot szidalmazták és rátámadtak azokra a nőkre, akik fátyol nélkül jártak-keltek. A katonaság és rendőrség elfojtotta a zavargásokat. Százával tartóztatták le a tüntetőket, őrizetbe vették Khomeinit, a muzulmánok vezetőjét és néhány legközelebbi munkatársát. A főváros napokon keresztül katonai táborra emlékeztetett, mindenütt katonák, a sah palotájához vezető utakat, a minisztériumok és középületek környékét páncélcsovik torlaszolták el.

S míg a hatóságok a zavargások szervezői után kutatnak, Reza Pahlevi megjelent Hamadában, ahol több mint tízezer paraszt gyűlt össze, s ünnepélyesen átadta nekik azokat a birtokleveleket, amelyek a földreform-törvény alapján kisajátított földek tulajdonosaivá teszi őket. A kronológia ne tévesszen meg senkit: logikailag és okozatilag ugyanis az a helyzet, hogy a zendülések a földosztás és egyéb reformok reakciójaként robbantak ki. Támponat ad a zendülések megértéséhez a tüntetőknek a fátyolozatlan nők elleni haragja. Az idén januárban ugyanis a választójogi törvény reformja szavazati joghoz juttatta a nőket. Reakciós egyházi körök rögtön ellenakcióba kezdtek, mondván, az élet Alláhtól való rendje ellen vét, aki felborítja a férfiak és nők kapcsolatát. Valójában azonban a földreform készletlen ellenállásra az egyházi köröket, hiszen az egyház Iránban a legnagyobb birtokosok egyike (a falvak egytizede az övé). A földbirtokos réteg ellenállása tehát vallási színezetűt kapott, s a mullahok bújótámaszra mozdultak meg a fanatikus muzulmánok tönegei.

A reformok jellegének megítéléséhez a kulcsot Irán helyzete adja. Irán, vagy régi nevén Perzsia, a világ legelmaradottabb országai közé tartozik. A lakosság 80 százaléka falun él, s a falusi népességnek 95 százaléka írástudatlan. Hivatalos statisztikák sem titkolják el, hogy a parasztyerekek ötven százaléka nem éri meg a felnőtt férfikor: a borzalmas nyomor, az egészségvédelem teljes hiánya állandóan tizedeli a szegényeket. Irán teljesen korszerűtlen, roskatag épületekre hasonlít: a feudalizmus, a nagybirtok-rendszer konzerválja az évszázados elmaradottságot.

Irán jellemzéséhez azonban hozzátartozik az is, hogy a második világháború óta ezt a korhadat struktúrára a tömegelégedettség hullámvérése ostromolja. Az 1946-47-es vérforradalom, Moszadegh demokratikus kísérletének durva szétzúzása, amelyben orszolánrészüik volt az amerikai és angol imperialistáknak, a Zahedi-féle kiméletlen terrorhadjárat sem ölte ki a tömegekből a változás utáni vágyakozást és a harci kedvet. 1961 tavaszán olyan elmi erővel tört a felszínre az elégedettség, hogy a helyzet megmentésére egyetlen mód kínálkozott: a fokozatos engedmények útja. Ali Amiri, akit Pahlevi 1961 májusában állított a kormány élére, annak a gondolatnak a jegyében látott munkához, hogy „a földreform és a vörösforradalom között kell választani”. Az ő miniszterelnöksége idején reformjavaslatok és felemás „liberális” intézkedések keveredtek a tömegek elleni megtorlásokkal. De lassan kezdetét vette az iráni társadalom átalakítása, amit bizonyos külső körülmények is szükségessé tettek. Az iraki forradalom, a Hasemita-dinasztia diótelen vége remületbe ejtette az iráni feudális oligarchiát. Az amerikai politika is megváltozott az Iránhoz hasonló feudális monarchiák irányában: Kennedy a korhadat rezsimek óvatosságot korszorúsítását kezdte szorgalmazni. Johnson alelnök például, Teheránban tartózkodván kerekén kijelentette a sahnak, hogy addig, amíg legalább a középkorbeli való nagybirtokrendszerhez nem nyúlunk hozzá, és nem kezdik el az államháztartás csőd-tömegének felszámolását, Washington nem investálhat Iránban.

Ezek a körülmények megérették azt az elhatározást, amelyet a belső helyzet miatt amúgy sem sokáig lehetett halogatni. Ennek a „liberális kísérletnek” a lényegét tárta fel Amiri, amikor a vonakodó uralkodó osztályokat a következő érvvel próbálta megnyerni a reformoknak. „Ha a nagybirtokosoknak és kapitalistáknak 10 rialjuk van, hármat ebből fel kell áldozniuk, hogy a többi hetet megtarthassák”. Amiri politikájának volt egy óriási hátránya a monarchia szempontjából: a reformok a kormányhoz és a miniszterelnök személyéhez kapcsolódtak, s háttérbe szorult a trón. A Páva-trón ura számára nem volt elegendő, hogy a kiváltságos osztályok privilégiumaik egy töredékével megvásárolják a privilégiumok rendszerét. Ő a kiváltságokon nyugvó osztálytársadalommal együtt a trónt, a monarchia intézményét is át akarja menteni. Amiri távozása után maga a sah állt a reformirányzat élére, s tavaly júliusban Assadollah Aman személyében olyan emberre bízta a kormányt, aki nem homályosítja el a Páva-trón „érdemét”.

Az ideai esztendő első napjaiban hatpontos reformprogrammal állt elő Reza Pahlevi. A programot az újjazdálkodó szerveződéti szövetségi mozgalom kongresszusán ismertette. Eszerint: minden 500 hektárnál nagyobb birtokot köteles tulajdonosa kiárulni a parasztnak, vagy eladni az államnak; kiárulónak a császár erdőit; pénzre teszik az állami vállalatokat, hogy kártalaníthatóak a kisajátított földesurakat; az iparvállalatok nyereségének húsz százalékat szét kell osztani a munkások között; ötvenezer hadkötelesből megszervezik a „tanítók hadtestét”, amelynek az lesz a rendeltetése, hogy megtanítsa az embereket írni-olvasni; új választói törvény életbeléptetése a visszaélések megakadályozása és a nők szavazati jogának biztosítása oéljából. A programról rendezett népszavazás a reformpolitika nagy sikerét hozta: öt és fél millió igen-szavazattal szemben mindössze 415 volt a „nem”. A számokból az világosan látható, hogy a társadalom túlnyomó többsége akarja a változásokat, noha nyilvánvaló, hogy a változások mélységét, tempóját és természetét illetően rengeteg és sokszor egymásnak ellentmondó elképzelés létezik. Tényleges reformokra gondol a Páva-trón ura, vagy csak taktikázik? Valószínűleg az utóbbi az igaz. De a hatpontos program és egyéb jelek arra utalnak, hogy voltaképpen a feudális viszonyok átalakítása és a polgári fejlődés megindítása, illetőleg meggyorsítása húzódik meg ennek a reformmozgalomnak a háttérében. A feudális réteg és az egyház ellenállása is erre mutat.

De erre következtethetünk abból is, hogy az állami ipart átadják magánosoknak, s a kisajátított földesurakat tőkésékké juttatják, amit ezekbe az ipari vállalkozásokba fektethetnek. A „nyereségrészesedés” és a paraszti tömegek földhözjuttatása a belső piac bővítését is célozza, ami legalább annyira érdeke a felvevő piacot kereső külföldi, főleg amerikai üzletembereknek, mint a hazai vállalkozóknak. A történelem egyébként ismer ilyesmit. Gondoljunk csak a múlt század utolsó harmadában lezajlott, úgynevezett „Mejdzsi-forradalom”-ra, amely felülről ösztönzött reformok segítségével vezette át Japánt a feudalizmusból a kapitalizmusba. S hogy azután az ilyen átalakulás terhei és haszna milyen arányban oszlanak meg a társadalom különböző osztályai között, az jórészt a munkásság és a parasztság szerveztségének és forradalmi elszántságának a fokán múlik.

Kennedy ismertette a négerrek jogait biztosító törvényjavaslatát

Új fordulatot vett a két néger diák beiratkozása az alabamai egyetemre: Wallace, az állam fegyűlöli kormányzója, aki személyesen állta útját az egyetem kapujában Vivian Malone és James A. Hood néger diákoknak, a Washingtonból kapott parancsra felsorakozó szövetségi katonasággal szemben tanácsosabbnak látta a visszakozást.

A legújabb jelentések szerint összetűzésre került sor négerék és a fajgyűlöli csőcselék között a Maryland államban levő Cambridgeben.

Az Egyesült Államok fajgyűlöli meggyilkolták Medgar W. Evert, a Mississippiben élő négerék egyik vezetőjét, a szinesbőrűek haladásáért küzdő országos szövetség ismert harcosát.

Kennedy elnök külön felhívással fordult az Egyesült Államok népéhez a felhívásban, amelyet a rádió és a televízió közvetített, hangsúlyozta: a Birminghamben, Alabamában és másutt folyó események olyan erőteljesen juttatták kifejezésre a négerék egyenjogúsági követelését, hogy azt már nem lehet semmibe venni.

Száz év telt el várakozással azóta — mondotta Kennedy —, hogy Lincoln elnök felszabadította a rabszolgákat, de ezek utódai, unokái nem teljesen szabadok. Még mindig nem mentesek az igazságtalanságtól. Még mindig nem szabadultak fel a társadalmi és gazdasági elnyomás alól...

Ha ma egy néger gyermek születik Amerikában — mondotta —, tekintet nélkül arra, melyik államban született, csak fele annyi lehetőséggel rendelkezik, hogy középiskolába járhasson, ahhoz képest, amilyen esélyei vannak erre egy ugyanott és ugyanakkor született fehér bőrű gyermeknek. Főiskola elvégzésére, szakképzettség megszerzésére a néger gyermek esélye csak 33 százalékos a fehéréhez képest, viszont kétszer akkora

a lehetősége, hogy munkanélkülivé váljék...

Kennedy többször megismételte, hogy „a négerekkel szemben az ország minden városában, minden államban tapasztalható elkülönítés és megkülönböztetés”, nemcsak a déli államokban.

„Mondhatjuk-e a világnak, és ami még fontosabb, egymásnak — jelentette ki —, hogy hazánk a szabad emberek országa, kivéve a négeréket, hogy nálunk nincsenek másodrendű állampolgárok, kivéve a négeréket?”

Beszéde befejező részében Kennedy általános vonásokban ismertette a kormányának a polgári jogokról szóló törvényjavaslatát, amelynek értelmében a néger lakosság egyenjogúvá válik a szállodákban, vendéglőkben, mozikban, áruházakban és másutt történő kiszolgálás szempontjából és e javaslat segítségével — úgymond — igazságos helyzetet lehet teremteni.

A törvénytervezettel foglalkozott George Lawrence jelkés, a legbefolyásosabb amerikai néger szervezete New York-i tagozatának vezetője, aki sajtóértekezletén kijelentette, hogy ha a déli államok képviselői most is megakadályozzák az állampolgári jogokról szóló törvény elfogadását, akkor az Egyesült Államok történelmében sohasem látott polgári ellenállási mozgalom szerveznek.

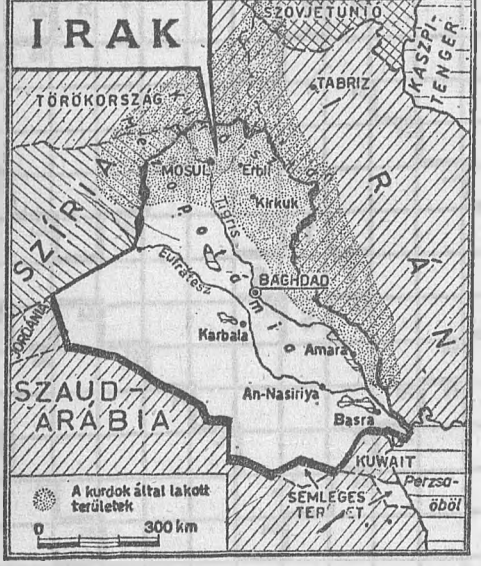
A Francia Szocialista Párt kongresszusának tanulságai

Ha a Francia Szocialista Párt négy napos kongresszusának tanulságait röviden össze akarjuk foglalni, először is azt kell megállapítanunk, hogy a kongresszust a De Gaulle-rendszerrel szembeni nagyon erőteljes ellenzéki hangulat jellemezte.

A második fontos megállapítás: a vita középpontjában a kommunisták és a szocialisták közötti viszony problémája állt. Tény, hogy a kongresszusi delegátusok nagy többsége hangsúlyozta: Franciaországban a személyi uralmat felszámolni, igazi demokráciát megvalósítani és a szocializmus felé előre haladni a kommunisták nélkül nem lehet.

Figyelmet érdemel, hogy a pártkongresszuson elfogadott program sok pontban megegyezik a kommunisták követeléseivel. Az is igaz, hogy a közvetlenül közöttük álló közös feladatokon kívül a szocialista párt a közte és a kommunista párt között fennálló nézeteltérésekre is rámutatott.

A program megállapítja ugyan, hogy a nyílt vesztéllyel szemben a párt hajlandó közös védelmi taktikát folytatni a kommunista párttal, de azt is hozzáfűzi, hogy a kommunista párttal kötendő politikai megállapodásokhoz és az azokból folyó közös akciókhoz nincsenek meg a szükséges előfeltételek.

fel, hogy átszervezzék erőiket a kurdok ellen irányuló harc folytatására. Az újabb hadműveletek megindítása ezt világosan bizonyítja. A tárgyalásokat elhúzó és a kurdok nemzeti követeléseinek, valamint tulajdon igényeiknek teljesítésére egyáltalán nem törekvő iraki baathista vezetők képmutatását sok tény bizonyítja.

Milyen büntetést kaphat az áldozatát cserbenhagyó gépkocsivezető?

A Legfelsőbb Bíróság tanácsvezetőinek legutóbbi értekezletén a közlekedési baleseteket elemezték a bírák. Hangsúlyozták: növekszik a forgalom, mind több a baleset és nyugtalanító, hogy a gázoló járművezetők gyakran cserbenhagyják áldozatukat. Jogos tehát a közvélemény kívánsága, amely ilyen esetben szigorú büntetést vár.

Az értekezlet a segítségnyújtás elmulasztásának egy-séges megítélésével is foglalkozott. Szocialista társadalmunkban — hangsúlyozták a bírák — minden jóérzésű ember kötelességének tekintik bájba jutott társának segítségét, bárhol, bármilyen körülmények között. Morális, iratlan szabály ez, megszűgött a jóérzésű emberek elítélés, megbélyegzése. Sebesülteket, sérülteket fokozott segítségben kell részesíteni. Aki ezt a kötelességét elmulasztja — akár ő okozta a bajt, akár nem —, egy évig terjedő szabadságvesztéssel sújtja a törvény. Ha pedig a sérült, sebesült ember életét a segítségnyújtás megmenthette volna

— és mégsem segített rajta —, a vétkes háromévi szabadságvesztésre ítélik. Végül: ha a cserbenhagyó okozza a sérülést — akár véletlenségből, akár gondatlanságból —, bíróságaink öt évig terjedő börtönnel sújthatják. Hasonlóan kell megbüntetni mindazokat, akik nem nyújtanak segítséget, holott foglalkozásuk erre külön is kötelezi őket.

A Legfelsőbb Bíróság korábban már felhívta az illetékesek figyelmét, hogy a gépjárművezető, a gondatlanul vagy véletlenül elgázolt ember egészségi állapotától függetlenül, köteles felajánlani segítségét, orvoshoz szállítani az áldozatot.

A közlekedési balesetek nagy részében kisebb-nagyobb belső sérülést szenvednek az áldozatok. Elég gyakori, hogy a gépjárművezetők — miután nem tapasztalnak külsérelmi nyomokat áldozatukon — el-távoznak és nem szállítják orvoshoz, kórházba az esetleg súlyos belső sérülést szenvedett embert. A Legfelsőbb Bíróságon — abból a köz-tudott tényből kiindulva, hogy

egy ember élete, egészsége sokszor éppen azon múlik, vajon időben kerül-e orvoshoz — a segítségadás bármiféle elmulasztása esetén a büntetés kiszabásának szigorítását tartják helyesnek.

Külön hangsúlyozták, hogy cserbenhagyás esetén a bünt-cselekmény elkövetője általában nem méltó a büntetés fel-függesztésének kedvezményé-re, ittas vezető pedig egyáltalán nem részesülhet ilyen kedvezményben. Súlyos fele-lősség terheli a gázoló jármű-utasát is, ha elmulasztja a segítségnyújtást, esetleg bes-oztasával visszaélve, utasítást ad a jármű továbbhaladására, vagy a jármű vezetőjével egyetértésben mellőzi a segít-seget. Egészségügyi szakisme-rttel rendelkező utas — ha cinkos a cserbenhagyásban — szintén súlyos mulasztást kö-vejt el és szigorú büntetést ér-demel.

Az igazságszolgáltatás nem lehet kíméletes azokkal a járművezetőkkel szemben, akik elmulasztják elemi kötele-ségüket, gázolás után meg-szöknek tettük színhelyéről.

HÉTRŐL HÉTRE

Budapestre érkezett Algir főpolgármestere

A fővárosi tanács végrehaj-tó bizottságának vendégeként Budapestre érkezett Algir vá-ro-s küldöttsége. élén Ferhat Balamanenal, Algir város fő-polgármesterével. A delegáci-ót a Ferihegyi repülőtérén Sárlos István, a fővárosi ta-nács végrehajtó bizottságának elnöke, dr. Pesta László, a vb. elnökhelyettese és Fajkos Aladárné, a vb. titkára fogad-ta. Jelen volt a fogadtatáson a Külügyminisztérium képvi-selője is.

Az algiri vendégek előrelát-hatólag öt napot töltenek Bu-dapesten, tanulmányozzák a budapesti tanácsok munkáját, s megismerkednek a közigaz-gatás szervezeti felépítésével.

„MAGASLATI” levegő van a tapolcai tavasbarlangban: kísérletsorozat után állapítot-ták meg, hogy itt egy liter le-vegő mindössze 210 porszem-t tartalmaz, ami az egészen ma-gas, felhők feletti levegőréte-gek tisztaságának felel meg. Ha a további eredmények is kedvezőek, akkor ezt a bar-langot is fel lehet majd hasz-nálni asztmás betegek gyó-gyítására.

AZ ANTARKTISZ nem ön-álló kontinens, hanem jég-gel borított szigetvilág — állapították meg svájci tud-ósok. Hasonló véleményen vannak — az általuk végzett mélytengeri mérések alapján — az ausztráliai délsarki kut-atók.

ÖNTÖZIK A BÚZÁT a Nagy-kunsági Mezőgazdasági Kísérleti Intézet kísérletéi-tenében. Négyfajta kenyér-gabona öntözésével kísérle-tenek, hogy megállapítsák, melyik fajta hálálja meg leg-jobbban a mesterséges csapa-dékokat. A szakemberek 30-60 százalékos terméstelebblet vár-nak az öntözéstől.

VIZTÁROLÓ KUTAKBAN gyűjtik össze a talajvizet, il-letve a források, erek vizét a bolyi Kossuth Termelőszö-vegekben. Ezzel sikerült megoldaniuk öntözési gond-jaikat. A bolyi példa nyom-mán Baranya több termelő-szövetkezete is épít öntözö-tárolókat.

BAMBUSZMEDVE, OKAPI ÉS HÁRPIA...

A fővárosi tanács határozatot hozott arról, hogy 1980-ig létre kell hozni Budapest új állatkertjét. A jelenlegi tervek szerint az új állatkert a hűvösvölgyi vadsparkban épül fel, jelenleginél 10-15-ször nagyobb, mintegy 300-400 holdas területen — mondja dr. Anghy Csaba, az Allatkert főigaz-gatója. — Ez az erdős, hegyekkel, völgyekkel tagolt hely az állatoknak egészséges, természetes környezetet, a látoga-tóknak pedig kellemes, szép látványt nyújt. Az elgondolá-sok szerint az új állatkert négy részből: fejlődéstörténeti és állatföldrajz-bemutatóból, valamint kísérleti és állat-egészségügyi részlegről állana. A távlati tervek szerint az „új lakók” között lesz majd bambuszmedve, ós vadló, okapi, a szarvasmarhák családja-ba tartozó gayal, a bivaly-félék legkisebbe, az amoa, afrikai elefánt, szibériai tigris, gorilla, orangután, gibbon, a madarak közül strucc és pingvin, kazuár, hárpia és jabiru, a vízben élők közül fóka, cápa és delin. Az állatföldrajzi szerkezetű bemutatásban egy-egy csoportban helyezik el az egyes földrészek jellem-ző állatait, minél természetesebb környezetben.

A BUDAPESTI ÁLLAT-KERT legrégebbi lakója je-lenleg a Kincsem nevű vizi-ló, amely 33 éve él itt. Leg-több a híres Sziam elefánt-é, eddig az Allatkertben; 45 éven át volt az Allatkert lát-ványosságja.

FÉLMILLIO TYÜKNAK készül modern tojóház az idén. Az új tojóházakat el-látják korszerű berendezé-sel, láncos rendszerű önmű-ködő etetőszalaggal, úgyne-vezett túlfolyós itatókkal és tojófészkekkel.

FÖLD ALATTI garázs épí-tését tervezik Zuglóban. A Lumumba utcának a Thököly út és a Gyarmat utca közötti szakaszán levő középső park-sávot jelölték ki a föld alatti garázs létesítésének céljaira.

TETŐ NÉLKÜLI házakat építenek a Közép-Amerika nyugati partjai mellett fekvő városkákban. Ez a világ leg-szárabb vidéke, 18 évenként esik csak egy kevés csapa-dék. Napközben ponyva a „házatető”, amely véd a tűző nap ellen.

A DÉL-AFRIKAI repülő-társaság légikisasszonyai fel-vannak háborodva, amiért a vállalat szigorú utasításai „véltányos megjelenésre” kö-telezik őket. Itt például tilos hosszú hajat, vagy divatos kontyot viselniük, sőt, szí-gorúan tilos a „tupirozott” frizúra is. A légikisasszonyok nem festhetik a szemöldöküket és a körmeiket, s csak jóval tér-den alul érő szoknyát visel-hetnek.

AMERIKAI statisztika sze-rint évi 7 millió dollárba ka-ról a kiseleztezt hadihajók karbantartása. Most rendelé-készül, amely a hajókat úszó-szállodákká alakítja át.

BABÁVAL ALTATNÁK az egyik krakkói klinikán. Ope-rálás előtt babát adnak a gre-kekeknek, amikor azt maguk-hoz szorítják, a baba testébe rejtett fiola altatóanyagot permetez. Ez a módszer le-hetővé teszi a pszichikai iz-galmi hatások kiküszöbölését, ami altatáskor a gyermekel többségénél fellép.

A DUNA-TISZA KÖZÉN öt és fél millió fa hoz ter-mést. A fiatal telepítésekkel csaknem 1000 hold nagyze-mi almás és barackos terem-először. A kajszinál régen volt ilyen kedvező a gyümölcs-arakodás.

Harangozással akarja elriasztani a vihart

Szokatlan, de szerencsés ki-menetelű baleset történt a ma-nap a Zala megyei András-hidán. Fekete Gyula helybéli lakos, látva a sötét felhők kö-zeledését, régi szokás szerint harangozni kezdett, hogy a harangozóval elriassza az egre-fenyegetőben közelelő égháborút. Az első villám-csapás a harangot tartó osz-lopot érte, a légnyomás föld-höz vágta Fekete Gyulát. Sé-rülten szállították a zalaegye-ségi megyei kórházba.

Nagy építkezések országszerte

Több megyéből új létesít-mények, gyárak, kórházak, iskolák építéséről értesül-tünk.

Baranya legjelentősebb épít-kezése, a Pécsi Hőerőmű bőví-tése: mintegy egymilliód for-intos beruházással épül a második lépcső, amely teljes egészében 1965-ben készül el. A mohácsi farostlemezgyár-ban felületkezelő üzemszét építenek. A Zóbak-akna tovább épül Komlón: 1964-ben már napi 150 vagonos teljesít-ménnyel lép a termelésbe. Pécsen elkészült a Stasa-középpanelgyártó-üzem, a próbaüzemelés német szak-emberek részvételével folyik. Befejezéséhez közeledik a pécsi panelgyár építése is.

Hajdú megye építkezése inkább a mezőgazdaság terü-letén jelentős: az idén a ter-melőszövetkezetek építési be-ruházása 120 millió forint. Ebből a többi között 544 férő-hellyel 9 tehénistálló, 5000 férő-hellyel 19 sertéshizlaló, 45 000 férőhellyel tojóház, 140 dohánypajta, 15 kút és hid-roglóbusz létesül. Az idén tel-jesen befejezik a megye villa-mosítását. Az élelmiszeripar is fejlődik: a vágóhid korszerű-sítésére, a sütőipar rekonstruk-ciójára több mint 14 millió forintot fordítanak.

A múlt héten adták át a megyei tanács 200 személyes egészségügyi szakiskoláját, továbbá a 17 munkahelyes püspökladányi rendelőintézetet a szükséges orvosi lakásokkal együtt. Bővítik a berettyó-újfalusi kórházat, ugyanott rendelőintézetet is létesí-tenek. Egy hónapja adták át a KÖJÁL új víruslaboratóriumát és jövőre befejezik a debreceni megyei kórház re-konstrukcióját.

Szolnok megyében hozzá-fogtak a Szolnoki Vasipari Vállalat akkumulátorjavítója-

nak bővítéséhez. Ugyanitt nagy szerelősarnokot is készí-tenek, hogy a gyártórészleget különválaszthassák a szolgál-tatástól. Szintén az idén készül el a Törökszentmiklósi Vasipari Vállalat szerelősarnoka. Átépítik a Patyolat kazán-házát, s elkészítik az új kar-cagi kenyérgyár építését. Új üzemei létesít a Jászberényi Asztalosipari Vállalat is.

Ha vesiek büszkesége az idén épülő új egri színház. A nagy idegenforgalom miatt az idén turisztaszállót is építenek. Megkezdik a vison-tai külszíni fejtést, ez évi 2

millió tonna lignitet hoz a népgazdaságnak. Elvégzik a Belpátfalvai Cementgyár rekonstrukcióját.

Győr megyében az idén közel százmillió forintot fordítanak lakásépítésre. Be-fejezik a győri kenyérgyár építését, amely naponta három vagon kenyeret termel majd. A kétezer köbméteres víztar-tály a város ivóvízellátását javítja. 150 személyes TBC-kórház, új gyógypedagógiai intézet létesül. Sopron 200 személyes turisztaszállót, Kapu-vár művelődési házat, Magyar-óvár pedig kenyérgyárat kap.

Építőtábor a Bodrogzugban

Borsod megyében a KISZ védnökségével egyetemisták és középiskolás fiatalok öt év-el ezeltől kezdtek meg a Bodrogzugban kilencezer hold, nagyjából két és legelő mentesítést a feltörő bel-vizektől. A bodrogzugi nyári táborokban az ország minden részéből — kéthetes váltással — már hétézer fiatal töltötte szünidejének egy részét mun-kával. Eddig több mint 65 000 köbméter földet mozgattak meg és csaknem hét kilométer hosszú csatornát építettek.

A fiatalokon kívül eredmé-nyesen dolgoztak a környező községek lakóinak összefoga-sával alakult, úgynevezett Bodrogzugi Belvízrendező és Nyári Gát Társulat tagjai is, akik — többek között — el-készítették a kisbodrogi és a nagyörbetői mellékcsatornát. A munkák annyira előrehalad-tak, hogy az Észak-Magyar-oroszági Vízügyi Igazgatóság tavaly 8 600 000 forintossal költséggel hozzáfogott a főcsatorna szivattyútelepének építéséhez.

A Tokaj közelében épülő

szivattyútelep berendezéseinek szerelését ez év augusztusában kezdik meg a Ganz-MÁVAG dolgozói. A három nagy tel-jesítményű szivattyú — amelyek másodpercenként 3 köbméter vizet emelnek a főcsatornából a folyóba — jövőre készül el.

Az idei nyáron a zalkodi építőtáborba Borsod, Szabolcs-Szatmár, Heves, Hajdú és Nógrád megye középiskoláiból 1600 fiatalt várnak, hogy ön-kéntes társadalmi munkával segítsék a főcsatorna építését.

Nagy széntartalékkal készülünk a télre

A Bányai Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége ülést tartott. Bla-ha Béla, a szakszervezet fő-titkára beszámolt arról, hogy a szénbányászati évi termelési tervének időarányos részét eddig több mint 400 000 ton-nával túlteljesítette. Az idén lényegesen nagyobb szénkész-lettel akarnak felkészülni a télre, mint tavaly. A bányák-nak az év hátralevő időszaká-ban körülbelül 600 000 ton-nával, az eddigi 400 000 tonnás többlettel együtt, összesen egymillió tonnával kell túl-teljesíteniük eredeti szénter-melési tervüket. A kőolaj-, az érc, és ásványbányászat a téli nehézségek miatt elmar-adt a félévi tervteljesítéssel. Az esztendő második felében kell pótolniuk a hiányokat.

Húsztalai fiatal kap társadalmi ösztöndíjat a következő tanévben

Zala megyében a tanácsi szervek és a termelőszövetke-zetek az elmúlt évben rend-szeresítették először ösztön-díjat az egyetemeken és fő-iskolákon tanuló fiatalok részére. Jelenleg 17 társadalmi ösztöndíjas van a megyében, a következő tanévre pedig 20 fiatal részére rendszeresí-tenek társadalmi ösztöndíjat.

Állami háziorvos 14 éves korig

Egységes gyermekorvosi ellátást vezetnek be a főváros több kerületében

A fővárosi tanács egészségügyi osztálya október óta sike-res kísérleteket folytat a XV. kerületben, ahol — próbakép-pen — bevezették az egységes gyermekorvosi ellátást. E sze-rint a gyermekeket születésüktől 14 éves korukig egy orvos kezeli, gyógyítja, gondozza. Az új módszer megismerteti az orvosral kis páciensén kívül a gyermek környezetét is, ami nélkülözhetetlen követelménye az eredményes gyógyászat-nak.

A XV. kerületi tapasztalatokról a közelmúltban számolt be ülésén a kerületi tanács végrehajtó bizottsága. Az eredményre a vártnál is jobb, mert kiderült, hogy az óvodákban és iskolákban is megjavult ós óta a gyermekek egészségügyi ellátása. A körzetek szerint beosztott szakorvosok — egy-egy gyermek egészségi állapotának teljes ismeretében — közvet-lenül segítik a pedagógusok munkáját, az oktatás pedig za-vartalanra vált az orvosi vizsgálatok különböző fázisainak összekapcsolásával.

A jó tapasztalatok után a fővárosi tanács egészségügyi osztálya szeptember 1-től az I., a II., az V., a XI., a XIV. és a XVII. kerületben is bevezeti az egységes gyermekorvosi ellátást.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	T	10	11	12	13	14	15	16
17										19	20					
23					24					25				26	27	28
29					30					31		32	33			34
35			36							37		38	39			40
41										42			43			44
						45		46		47						
											T					
53						54	55			56	S			58	59	60
61						62	63	64						65	66	
67						68		69	70					71		72
										73				74	75	
														76		
A	78					79				80						
82																
86																

VIZSZINTES: (Kétbetűsek: HZ, KA, EE, NR) — 1. Szomszédnép. 6. és 13. Kinek a műve? — 17. Retesz, németül. 18. Magánszám. 20. Ruhásmító. 22. Ázsiai és dél-amerikai patás. 23. Dél-francia város. 24. Kinek a műve? 25. Hulligánda. 27. Vesztéség. 29. Neki hull a könnye. 30. Szándékos. 31. Fém. 33. Végigpusztít. 35. Sütinivaló (?). 36. Ablakredő. 37. Műveltségű képző — régen. 39. Régi nép. 40. Nyakmelegítő. 41. A kitergetett ruha. 42. Földrajzi fogalom (szoros völgy). 44. Pótyog. 47. Régi főrang. 48. Kö-rülbelül, németül. 50. Római dik-tátor, Marius ellenfele. 51. Ki-nek a műve? 53. Zene, idegen nyelven. 55. Villamos hal. 57. Szöbész. 61. Felső, németül. 62. Megharap. 64. Változatos. 65. Targyorszjáték. 67. A tüzhely sültje. 68. Öltözködési cikk. 70. Német szóösszetételekben; állí-

tó. 71. A fényenergia kvantuma. 72. Vonatköz névmás. 73. Kan-kalin, legenda. 75. Vissza: sport-fegyvere. 76. Fordított fosztó-képző. 77. Sztévgados. 78. Máz-ol. 79. Vivómozdulat. 81. Sziget-csoport. 82. Kupac. 83. Csapat-egység. 84. Aki vígyáz rád. 85. Nyelvtanulási segédeszköz. (Ék. hiány). 86. Páncélszekrény. 87. Kinek a műve? 88. Bolti dolgozó.

város. 24. Találtunk belőle né-hányat. 26. Szigetlakó nép. 28. Kinek a műve? 30. ... foetér. 32. Oldal, angolul. 34. A Hunya-diak madara. 36. Jassz-szó. 37. ... göte: kétélvű. 38. Birkózás kifejezés. 40. Középkori oklevél. 42. Nem feledkezik el a jövete-jéről. 43. Nkrumah elnök másik neve. 44. Hentesáru. 45. Pest me-gyei falu. 46. Rengeteg. 47. Mu-lató. 49. Jövendőbeli. 50. Háló-készít. 51. Francia operakompo-nista. 52. Az utolsó állomás. 54. Férfinév. 56. Irat. 57. Futballm-szó. 58. Indián ereklje. 59. Arab-nevekben jelentés: fa. 60. Neri győzl az iramot. 62. Bolgár-nyelv. 63. Dubrovnik régi neve. 64. Spanyol város. 66. Szó, franciá-ul. 68. Győztes. 69. Kutyarabszól. 71. Iránybéli. 72. Időhatározó. 73. Együtt az illetővel. 74. „KZ”. 76. Inkább alá. 77. Mond vala-mit. 78. Végtag. 80. Só, latinul. 81. Vajon az?

TUDOMÁNYOS ISMERTETÉSEK AZ ŰRREPÜLÉS LEGÚJABB EREDMÉNYEIRŐL

Napirenden az űrkabin elhagyása

Dr. Egyed László egyetemi tanár a Vosztok 5. útjának jelentőségéről

Néhány nappal ezelőtt érkezett haza dr. Egyed László, az Eötvös Loránd Tudományegyetem geofizikai tanszékének vezetője, az Akadémia levelező tagja arról a tizenöt napos konferenciáról, amelyet Varsóban tartottak az űrkutatással foglalkozó szakemberek a világ minden részéből. A sajtó munkatársai több kérdést tettek fel dr. Egyed Lászlónak.

Hogyan látja a varsói konferencia fényében Bikovszkij lezredes utazását?

Bár a konferencián már felhívták olyan „félhivatalos” hírek, hogy a Szovjetunióban ismét űrhajó-felbocsátásra készülnek a közeljövőben — mondotta dr. Egyed László —, a Vosztok 5. útjának híre mégis meglepetésként ért. Elsősorban abból a szempontból, hogy mennyire céltudatos, pontos és gyorsan halad a szovjet űrkutatási program megvalósítása. Már csak azért is osztoznom kell azoknak a szakembereknek a feltevésében, akik szerint a „nemzetközi nyugodt év” azaz a minimális napfolt-tekvékenység időszakára, 1965. végére megvalósul a „partra szállás” a Holdon.

Hogyan vélekedik arról, hogy Bikovszkijra vár minden eddigi űrhajósrekord megdöntése?

A várható rekord természetesen nem cél, csak fontos eszköz. Az a tény, hogy a Vosztok 5. utasa a jelek szerint hosszabb ideig tartózkodik majd az űrben, mint bármelyik társa eddig, rendkívül fontos előrelépést jelenthet a világűr űrkabinok felderítéséhez. Nemcsak arra gondolok, hogy az űrhajó és a hordozórakéta összes rendszerének újabb ellenőrzésére, tökéletesebbé kerül sor; egyes vélemények ugyanis arra engednek következtetni, hogy miután az űrhajón belül lényegében megoldódtak a technikai és élettani problémák, ezután már azokra a próbákra és vizsgálatokra kerül sor, amelyek az űrkabin elhagyásának eddig felderítetlen körülményeire adnak választ.

Melyek ezek a körülmények?

Abban a pillanatban, ahogy az űrhajós elhagyja a kabin, fokozottan jelentkezik a há-

rom külső hatása: a légnyomás és a hőmérsékleti változás, valamint a sugárzasi veszély nagyobb lehetősége. E hatások ellen az űrkabin védettséget nyújt, bár nagyon valószínű, hogy a védőöltözékek technikai felszerelések kidolgozása olyan stádiumba jutott már, hogy biztonságot adnak — űrhajón kívül is. Kétségtelen, hogy a hőmérséklet hatása az űrben biológiailag még nem tisztázott, ennek tapasztalati értékelése arra az űrhajóslatára ért, aki a világon elsőként elhagyja majd a kabin. Ami a sugárzást illeti: a varsói konferencián több előadás is foglalkozott a témával és a felszólalók úgy foglaltak állást, hogy a sugárveszély nem jelent komolyabb technikai akadályokat már. Az űrkabin elhagyása azonban egy egyedül, cseppet sem lebecsülendő és rendkívül érdekes problémát állít a kutatók elé: azt, hogy miképp lehet az űrkabin ismét eredeti, kutatási állapotba hozni. Ez egyébként nemcsak a Holdra utazásnak, hanem a Földre visszatérés-

nek is egyik legfontosabb kérdése.

Az űrkabinból történő távozás napirendre tűzése ezek szerint már közvetlenül a Hold-utazással függ össze?

Nemcsak azzal, sőt egyelőre talán nem is elsősorban azzal. A szovjet tudósok az utóbbi időben többször is céloztak arra, hogy a rakéták nagy mennyiségű hajtóanyagának tárolásához szükség lehet egy vagy több közbelső űrállomásra. Véleményem szerint ezeket a viszonylag stabil helyzetben lebegő, rakétánál jelentősen nagyobb tömegű űrállomásokat több szputnyik sorozatos felbocsátásával, majd automatikusan irányított összeillesztésükkel teremik meg. Ettől függetlenül azon a véleményen vagyok, hogy a Hold-utazást „parkírozás”, tehát az űrkabin elhagyása hajtóanyag felvétel nélkül is sikerül megvalósítani. Mindezt azonban szerintem feltehetőleg még megelőzi a Hold körülpereplése — fejezte be nyilatkozatát dr. Egyed László.

A nők kiképzése bonyolultabb

A Trud az űrhajósok egyik edzőjének visszaemlékezéseit közli azokra a napokra, amikor Tyereskova jelentkezett az űrhajósok közé. Az edző elmondja: „A férfiak kiképzése könnyebb, mint a nőké. Igaz ugyan, hogy a sportedzések eszközei és módszerei azonosak, a pedagógiai fogásoknak azonban különbözőeknek kell lenniük.”

A Krasznaja Zvezda hasábjain I. Hazen orvosprofesszor, az űrhajósok kiképzésének egyik irányítója nyilatkozik a női űrhajósok kiképzéséről és lehetőségeikről. Hazen kijelenti: teljesen törvényszerű, hogy nő is legyen az űrhajósok között. Ismeretes, hogy fizikai teljesítőképességét tekintve a nő nem marad el a férfi mögött. A szervezet fiziológiai sajátosságai nem korlátozzák azt a lehetőséget, hogy a nők akár hagyományos repülőgépeken, akár űrhajón repüljenek. A női szervezet rendkívül ellenálló minden külső behatással szemben. Ez egyaránt vonatkozik a túlterhelésre, a rezgésre, a súlytalanságra — mondotta a professzor.

Hogyan viseli el a női szervezet az űrrepülést?

Az első női űrutas sok érdekes kérdés megválaszolását igéri a kozmikus orvostudomány számára. Az ember űrutazása mindenkör két komoly feladatkör megoldását jelent. Az első a gyakorlati kontrollja mindannak, ami az előkészítés folyamán történt, a másik újabb megfigyelések, adatok gyűjtése az űrkutatási program végrehajtása során.

A nők eddig is sok kiváló sporteredményt értek el, s az első időszakról kezdve ott voltak a repülés úttörői között, s nagyon sokan úzik közülük a „bárak sportját”, az ejtőernyősugrást. Várható volt, hogy az űrhajózással kapcsolatos különféle megterheléseket a rakétahajóművek működése miatt fellépő túlterheléseket, a vibráció és zajhatást, majd az azt követő súlytalanság állapotát a női szervezet a férfiakéhoz hasonlóan képes elviselni.

Az első nő űrutazását előkészítő tudományos munka a legmegfelelőbb személyek kiválasztásával kezdődött. Először a Szovjet Orvostudományi Akadémia meghatározta azokat az élettani és lélektani követelményeket, melyeknek alapján meg lehetett találni e

feladat végrehajtására a legalkalmasabbakat. A követelmények között feltétlenül szerepel a jó fizikai erőnlét, teljesen egészséges szervezet, s nagy lelkielőrelépés mellett az is, hogy olyan sportokkal foglalkozzon, melyek hozzátartoznak az űrhajósok kiképzési programjához.

Az előkészítés során ugyanazt a nehéz űrkiképzési programot kellett elvégeznie, melyet férfi kollégái hajtottak végre: huzamos időn keresztül alacsony nyomású kamrában tartózkodva megismerkedett a légnyomáscsökkenés következményeivel. A centrifugában ismerkedett és alkalmazkodott a nagyfokú túlterhelésekhez, az alacsony és magas hőmérsékletű kamrákban pedig a nagy hideghez, illetve a hőséghez. Ejtőernyősugrásokat hajtott végre, különféle kiegészítő sportokat végzett, parabola alakú pályán repülőgépen megismerkedett a súlytalanság állapotával.

A Vosztok 6. sikeres útja azt bizonyítja, hogy a tudósok jót választottak, jó volt az első női űrhajós előkészítése és korunk legizgalmasabb sportjában, az űrrepülésben is elfoglalták a nők a helyüket a férfiak mellett.

Űrhajós-ebéd — kozmovízió

Fejjel lefelé a kabinban — Lebegő ceruza és napló

A moszkvai televízió több adást sugárzott a két Vájláról. Oroszló Valerij és Valentyina beceneve ugyanis egyformán Vájlja.

A televízió közönsége vasárnap ebéd közben látta Bikovszkijt.

Borjúsült, fehér kenyér, túrós sütemény, fekete ribizli és vitamindrász volt az űrhajós ebédje.

Egy másik adásnál Bikovszkij a kabinban fejjel lefelé mozgott. Majd leült székébe és mutatta a nézőknek felesége és fia fényképét, utána az űrhajó naplóját. Bikovszkij egy papírlapot is mutatott a nézők felé. A lapon ezek a szavak voltak olvashatók: „Üdvözlöt a moszkvaiaknak”.

A Tyereskováról közvetített adás is jól érzékeltette a súlytalanság állapotát:

az utasfülkében ott lebegett a levegőben egy ceruza és az űrhajós napló.

A kozmovízió képernyőjén jól volt látható, amint a kedves, kerek arcú, 26 éves lány kivillantotta vakítóan fehér fogait és boldogan a kamerába mosolygott. Ezután felemelte a kesztyűtől megszabadított balkezét és integetett a nézőknek, majd játékos mosolylyal úsztatta maga előtt a levegőben a zsinórra kötött fe-

„Férfi és nő menyei fogócskája”

A szovjet vegyepáros űrrepülés világvisszhangja

Valentyina Tyereskova, „az ég leánya” legutolsó divat szerrint készült űrkosztümjében vasárnap este rámosolygott az angol televízió sok millió közönségére és azóta a szigetország a szó szoros értelmében a lábai előtt hever. A rádió óráról órára közli a történelmi úrrandevű lélegzet-elállító híreit,

a hétfő reggeli lapok első oldalán közlik II. Erzsébet szívélyes üdvözlését

A női egyenjogúság jelképe

„Soha még így leányt nem csodáltak a világon” cím alatt a Daily Express szemleírója megállapítja: „Az elnyomott nép milliói világszerte a női egyenjogúság és felszabadulás szörnnyaló jelképét látják Valentyinában. A Vosztok 6. hatalmas égi jelekkel hirdeti minden ország fölött Hruscov országának életformáját, amelyben a nők minden tekintetben egyenjogúvá váltak, s részesei lehetnek az emberi-

és a legnagyobb elragadtatás hangján számolnak be a vasutas fiának és traktoros lányának nagy találkozásáról a „menyeyi országúton”.

Anglia asszonyai és leányai a nők egyetemes győzelmét ünneplik Valentyina történelmformáló vállalkozásában, a férfiak pedig fejet hajtanak Miss Univesum előtt, aki először szolgált rá a legigazabb értelemben erre a kitüntetető címre.

ség legmerészebb kalandjainak.

A szemleíró — csakúgy, mint a többi angol lap tudományos munkatársa — kiemeli az első női űrhajós vállalkozásának rendkívüli tudományos jelentőségét.

A Daily Herald szakírója megjegyzi,

a Szovjetunióban már ar-

ról álmodoznak, hogy emberi településeket hoznak létre a Holdon, a Venuson és a Marson.

E tervek megvalósulásához válaszolni kell arra a nagy kérdésre is, hogy a női szervezet miként viselkedik az űrhajózás feltételei között. Hozzáfüzi: Angliában, ahol ma is szenzáció számba megy egy politikusnő, professzor vagy jogász, meghökkentőnek tűnhet Valentyina űrrepülése, de a Szovjetunióban a képviselők egyharmada nő, hasonló az arány az orvosok között és az egyetemi hallgatók fele ugyancsak leány.

Az amerikai lapok címlapon számolnak be Valentyina Tyereskova űrutazásáról. A New York Herald Tribune két és fél oldalt, a New York Times pedig egy és fél oldalt szentel hétfői számában a Tyereskováról szóló tudósításnak.

Cape Canaveralban az orosz fölényről beszélnek

„Férfi és nő menyeyi fogócskája” — ilyen cím alatt tudósít a New York Herald Tribune a páros űrutazásról.

„A Szovjetunió adta nekünk az űrkutatási kor-szak első hősnőjét”

— írja a New York Times.

A Cape Canaveral-i űrkutatási központ dolgozói hivatalosan nem kommentálják a Szovjetunióknak a világűrben elért új eredményeit, de egyénilag tapsolnak neki — írja Howard Benedict, az AP hírügynökség tudósítója Cape Canaveralból.

Az egyik mérnök — folytatja Benedict — azt mondta, hogy a Szovjetunió legutóbbi sikere ismét bebizonyítja az oroszok fölényét a rakéták kapacitását illetően.

Ilyen súlyos űrhajókat csak akkor lehet felbocsátani, ha kolosszális erejű hordozórakéttal rendelkeznek.

Ez teszi lehetővé az oroszoknak, hogy jobban berendezzék a kabin az űrhajós számára és felszereljék olyan eszközökkel, amelyek a hosszabb ideig tartó űrrepüléshez, vagy egy másik űrhajóhoz való közeledéshez szükségesek.

Nézzé meg a televíziós rendezést — folytatta a mérnök. — Az oroszok igen jó képeket kapnak, mert a kabinban van hely a nehéz ka-

mera számára. Még ha meg is valósítjuk a „Gemini”-tervet — ami előzetes adatok szerint 1965-nél előbb nem lehetséges —,

az Egyesült Államok nem versenyezhet a Szovjetunióval nehéz testeknek a világűrbe való emelése terén.

A Christian Science Monitor a Valerij Bikovszkij vezette Vosztok 5. pályára vezérlését kommentálva beismeri, hogy az Egyesült Államok másfél éven belül „nem képes megismételni Bikovszkij űrrepülésének programját”. A kabin annyira jó, hogy a szovjet űrhajós, elhagyva a karosszéket, szabadon mozoghat benne — hangsúlyozza a lap.

Indul az „űrvonat”?

Párizs egén vasárnap 30 másodpercre feltűnt Valentyina Tyereskova űrhajója. A meudoni csillagvizsgáló jelentése szerint az űrhajó egy harmadrendű csillaghoz hasonlóan tartó űrrepüléshez, vagy egy másik űrhajóhoz való közeledéshez szükségesek.

Nézzé meg a televíziós rendezést — folytatta a mérnök. — Az oroszok igen jó képeket kapnak, mert a kabinban van hely a nehéz ka-

Állam- és kormányfők nyilatkozatai

Joszip Broz Tito jugoszláv köztársasági elnök a szovjet űrhajósok fellévése alkalmából üdvözlő táviratot intézett Nyikita Szergejevics Hruscovhoz, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökéhez. Nehru indiai miniszterelnök a Vosztok 6. felbocsátása al-

kalmából adott nyilatkozatában kijelentette a TASZSZ tudósítójának:

„kellemes és izgalmas újdonság, hogy nő lépett a szovjet űrhajósok dicső csoportjába és kering Földünk körül.

Üdvözlőnk kívánom Tyereskovát és a Szovjetuniót az új eredmény alkalmából. Olyan gyors a fejlődés a kozmikus repülések területén, hogy elképzeléseink nem tudnak lépést tartani vele. Fokozatosan kialakul egy új világ, és fokozatosan elvesztik jelentőségüket földi aggodalmaink. Remélem, hogy ez az új világ mindenki számára biztosítani fogja a békét és a virágzást.”

Joao Goulart, Brazília elnöke a Vosztok 5. és a Vosztok 6. sikeres útja alkalmából az alábbi nyilatkozatot adta a sajtó képviselőinek:

„A szovjet űrhajózás, amely vezető helyet tölt be a világ-mindenség kutatásában és meghódításában, új győzelmével megszilárdítja az ember egyre fokozódó uralmát a kozmikus térség fölött. Megtestesülése ez annak az emberi óhajnak, hogy ellenőrizni és irányítani tudja a természet erőit. Hisszük, hogy ezek az űrutazások az általános fejlődés javára válnak majd és elősegítik a tartós béke megteremtését az emberiség javára.”

Hruscov és Tyereskova telefonbeszélgetése

Hruscov, Brezsnyev és Mikojan telefonon beszél az űrben keringő Bikovszkijjal és Tyereskovával.

Az éllovasok közül csak a Ferencváros győzött

Az NB I. huszonnegyedik fordulója is bővelkedett meglepetésekben. A bajnokságra törő Ferencváros, ha nehezen is, kétfalra fektette a debrecenieket, az U. Dózsa, az MTK és a Bp. Honvéd azonban veszített. Így a Ferencváros ismét nagy lépést tehetett előre a bajnoki cím felé. Szinte már bebiztosított a zöld-fehérek előnye. A kiesési fronton azonban változatlan heveséggel dúl a harc. A Salgótarján ismét lefaragott egy pontot a Debrecen előnyéből, s már csak két pont közöttük a különbség. A forduló egyik legnagyobb meglepetése, hogy a már kiesett Szombathely legyőzte a vasárnapig a bajnoki címért még versenyben levő MTK-t.

Ferencváros—Debrecen 2:0 (0:0)

Ferencváros: Aczél — Novák, Mátrai, Dalnoki — Vilezsál, Orosz — Kökény, Varga, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr.

Debrecen: Jakab — Varsányi, Gellér, Kovács — Juhász, Somodi — Németi, Puskás, Nagykaposi, Molnár, Bodai.

A Ferencváros óriási iramban kezdett, a 6. percben Rákosi beadását Varga három méterről elügyetlenkedte. A 20. percben Albert csúsztatott átadását

Fenyvesi dr. 14 méterről a felső kapufára lötte.

A 26. percben Kovács hibájából Kökény tisztán, nyugodtan rúghatott, de nyolc méterről fölé lött. Szinte állandóan a Ferencváros támadott. Az egész félidő alatt három debreceni támadást láthatott a közönség. A 35. percben óriási helyzete volt a Ferencvárosnak, Fenyvesi dr.—Rákosi—Varga összjáték után

Albert hat méterről a léc alá fejt, de Jakab ujjhegyével kitolta a már-már gólnak látszó labdát.

Szünet után sem változott a játék képe. Állandóan a Ferencváros támadott.

A 19. percben Varga labdájával Albert 30 métert futott és 12 méterről a bal sarokba lött. 1:0. A 29. percben indokolatlanul 11-est ítélt a játékvezető a Ferencváros javára. Ezt Novák értékesítette. 2:0.

A nap legszebb gólját Varga átadásából Fenyvesi dr. rúgta — Farkas partjelző helytelen intésére — nem adta meg.

A Ferencváros ebben az arányban is megérdemelte a győzelmet, 85 percet támadott.

Szombathely—MTK 2:1 (2:1)

Szombathely: Szarka — Szőke, Eckler, Varga — Czigony, Győri — Kiss — Stolcz, Iszak, Földi, Nagy, Tóth.

MTK: Lancelor — Keszeli, Danszky, Jenel — Nagy, Palicskó — Major, Laczkó, Bódor, Kuti, Szimcsák.

A hazaiakat segítette az erős szél az első félidőben és mindjárt az első percben megszerezték vezető góljukat. Szarka ügyetlenül Kuti elé dobta a labdát.

Kuti rálőtt, a lövés visszapattant a védőkről újra Kuti elé és a balösszelőtő most már a jobb alsó sarokba vágta a labdát. 0:1.

Mezőnyjáték alakult ki, lassan feljöttek a vidékiek. A hazai támadások veszélyesebbek voltak, a 6. percben Bódor a kapust is kicselezte, de aztán rossz szögblől fölé lött. Tóth lövése viszont a kapufán csattant. A 14. percben Földi 25 méterről, kissé váratlanul, kapura lött.

A meglepődött Lancelor lábbal akart védeni, de a labda a bal alsó sarokban kötött ki. 1:1.

Komló—Salgótarján 1:1 (0:0)

Komló: Balogh — Komló, Szóts, Jerabek — Berényi, Sós — Garai, Göncz, Nagy B., Bartulov, Iván.

Salgótarján: Cserhádi — Sándor, Ferenc, Oláh — Szojka, Mencez — Kriskó, Horváth, Tallga, Krajcsi, László.

Nagy főlányban játszott az első 15 percben a hazai együttes. Erőtlén csatárait azonban mindig szerelni tudta a kemény és gyors tarjáni védelem. A második és harmadik negyedórán is többet támadott a hazai csapat, néhány biztos gólhelyzetet is keresztettek a komlói csatárok a salgótarjáni kapu előtt, az utolsó pillanatban azonban

A gól a vendégeket lelkesítette fel és a 30. percben a szombathelyiek meg is szerezték a vezetést.

Stolcz jó beadását a berobbanó Iszak védhetetlenül vágta a jobb alsó sarokba. 2:1. A Szombathely javára!

A hátralevő 15 percben az MTK támadott többet, feljegyzésre érdemes Bódor 12 méteres kapáslövése, amely a kapufáról vágódott vissza.

A második félidő hazai próbálkozásokkal kezdődött. Szimcsák I-nek sikerült két szögletet kiharcolnia, majd Bódor fölé lött. A vendégsapát az eredmény tartására rendezkedett be és mindjában a hazaiak kerültek fölénybe. A 20. percben Bódor nagy lövését Szarka csak bravúrral tudta hátrítani, később Major beadását kellett lehúznia. A félidő befejező részében a kék-fehérek szinte kapujukhoz szögezték a szombathelyieket, de a támadásokat nem koronázta siker.

Cserhádi tudott menteni vagy pedig a hazai csatárok hibáztak bosszantóan.

Szünet után sokkal izgalmasabb és élénkebb volt a játék, az 53. percben Garaj beadása után Bartulov közlőrel belőtte a Komló vezető gólját.

Az 58. percben a Komló 11-est hibázott. Továbbra is változatos volt a játék.

A 81. percben mintaszerű támadás után Kriskó óriási lövéssel küldte jobboldalról, 16 méterről a labdát a háló jobb felső sarkába.

Győr—Vasas 2:1 (0:0)

Győr: Barna — Kiss, Orbán, Tamás — Palotai, Adrigán — Szaló, Morvai, Orosz, Povázsai, Keglovich.

Vasas: Varga — Ihász, Mészöly, Sárosi — Sas, Berendi — Bozó, Kékési, Machos, Pál I., Pál II.

A mérkőzés első negyedórájában enyhe győri fölényt láttunk. Már az első percben Orosz elől bravúrosan mentett Varga, Machos elől Orbán tisztázott. A 13. percben Povázsai 20 m-es lövését nehezen tette ártalmatlanná

a piros-kékek kapusa. Egy perccel később Palotai távoli lövése lett Varga zsákmánya. A 17. percben Kékési futott el, Orbán szögletre mentett, aztán Machos—Pál I. akció következett, azonban a balösszekötő gyenge lövése nem okozott Barnának különösebb gondot.

Az első félidő második részében esett a mérkőzés irama. Mindkét részről több rossz leadást láthatott a közönség. Feltűnt Machos állandó reklamálása, ezért kétszer is szabadrúgást ítélt a Vasas ellen a játékvezető. A 39. percben a vendégek középcsatáranak távoli lövését a hazaiak kapusa kiejtette, de a győriek szerencséjére a labda a jobb kapufára esett, másodsorra már megkaparintotta a labdát

Fenyvesi dr.-t Varsányi szerelnél próbálja.

Barna. A 42. percben Pál II. rosszul lépett, levitték a pályáról. Orvosi vélemény szerint inszakadást szenvedett.

A második félidő 1. percben gólt ért el a budapesti csapat.

Kékési elfutott a jobb-szélen és beadását Machos 4 m-ről a hálóba fejtette. 1:0.

A gól után a győriek fergetes támadásokat vezettek. A 38. percben a játékvezető erősen vitatható 11-est ítélt a vendégsapát javára. A bün-

tetőt Machos a kapu mellé lötte. Ezután szárnyakat kaptak a győriek és

a 39. percben Povázsai—Szaló összjáték után a győri jobbszélső 10 m-ről egyenlített 1:1.

A gól után is a győriek maradtak támadásban. Két perccel a mérkőzés befejezése előtt szögletet rúgott a győri csapat.

Orosz szögletűgését Povázsai a kifutó Varga felett a hálóba fejtette. 2:1.

Dorog—Ú. Dózsa 2:0 (1:0)

Dorog: Ilku — Szűcs, Lakat, Fellegi — Pálmai, Takács — Karába, Szuromi, Monostori, Kertes, Csóri.

Ú. Dózsa: Lung — Káposzta, Rajna dr., Várhídi — Solymosi, Szini — Pataki, Kuharszki, Bene, Lutz, Lenkei.

Álmos iramban kezdődött a mérkőzés, az első percekben enyhe dorogi fölény alakult ki. A 8. percben sajnálatos baleset történt. Lenkei csúnyán „rátartott” a fiatal Szűcsnek. A dorogi jobbhatvédet sokáig a partvonal mentén ápolták, később a játékost a mentők elvitték.

A dorogiak tíz emberrel is a kezükben tartották a játék irányítását, egyik veszélyes támadást a másik után vezették.

Csóri, majd Monostori nagy lövését szögletre védte Lung. A Dózsa csak a 20. perctől kezdve vezetett támadásokat, azok azonban a 16-os körül elhaltak. Az Ú. Dózsa számbeli fölénye ellenére változatlanul csak védekezett. A 28. percben Kertes vitte fel a labdát, Solymosi megtámadta, mindkettőn a földre estek, a dorogi játékos ugrott fel előbb, a li-

lák jobbfedezete azonban elhúzta a lábát.

A szabadrúgásból Monostori, mintegy 22 méterről, a sorfal mellett a jobb alsó sarokba csavarta a labdát. 1:0. A Dorog javára.

A hátralevő időben is jobbára a dorogiak veszélyeztettek, a liláknak csak fellángolásuk voltak.

Szünet után is a hazaiak kezdeményeztek többet. A 14. percben Szuromi egészen az alapvonalig vitte a labdát, onnan a ráfutó Rajna és Lung fölött áttemelte és

Monostorinak csak az üres kapuba kellett továbbbitania. 2:0.

Változatosan, de nem nagy iramban folytatódott a küzdelem, a Dózsa mintha bele-nyugodott volna a sorsába, a hazaiak pedig — érthetően — az eredmény megtartására törekedtek.

Az utolsó percekben ismét felélénkült a játék, a Dózsa szépíteni szeretett volna, de nem sikerült.

Szeged—Pécs 2:2 (2:2)

Szeged: Tóth — Szabó, Kürtösi, Makrai — Dezsői, Reményik — Kökény, Nemes, Gilicz, Polyvás, Boros.

Pécs: Zengői — Bendes, Kocsis, Csupák — Vajda, Halai — Kovács I., Dunai I., Dunai II., Vári, Rádi.

Rövid ideig tartó tapogatózó játék után a 3. percben Nemes tisztára játszott magát és nagy bombát küldött Zengői kapujának jobb oldalába. 1:0.

Alig telt el néhány másodperc, Rádi erős lövése a kapufáról a szabadon hagyott

Vári elé pattant, aki a későbbi vetődő Tóth felett a háló közepébe lött. 1:1.

Szegedi rohamok következtek, mintegy húsz percre beszorult

a Pécs. A 27. percben góllá érett a szegedi fölény. Kökény beadására Zengői felugrott, de kezéről háta mögé pattant a labda és

Polyvás befejtette. 2:1.

A kezdés után Dunai II. nehéz szögblől a kapufát találta el, aztán a

31. percben Dunai I. kiugrott és a kifutó kapus mellett a jobb felső sarokba lött. 2:2.

Dunai I. kapufája volt a félidő utolsó eseménye.

Szünet után a játék mindinkább ellaposodott, úgy tűnt, hogy mindkét csapat beéri a döntetlen eredménnyel.

Tatabánya—Bp. Honvéd 4:2 (3:0)

Tatabánya: Gelei — Töröcsik, Hetényi, Juhos — Kovács, Szepesi — Rácz, Bíró, Dombai, Lahos, Pásztor.

Bp. Honvéd: Takács — Lévai, Marosi, Dudás — Kotász, Nógrádi — Nagy, Balogh, Tichy, Tussinger, Katona.

A 3. percben Kotász kényelmesen hátraadta a labdát Marosinak, Pásztor elcsípte, közönségre játszott és a befutó

Bíró mintegy 14 méterről a hálóba bombázott. 1:0. A Tatabánya javára.

Még fel sem ocsúdott a Bp. Honvéd, máris megkapta a második gólt. Rácz kapura húzott,

15 méterről nagy lövést eresztett meg, a labda Ta-

kácsról kipattant és Bíró közlőrel a bal sarokba küldte. 2:0.

A gól után a Honvéd percei következtek, a hazai csapat azonban lelkesen és jól védekezett, no, meg Gelei is a helyén volt. A 23. percben Dudás messziről ívelten hazaadta a labdát, s az a felső kapufáról pattant a mezőnybe.

A 30. percben Rácz adta be a labdát. Takács a felső lécre nyomta, s amikor az onnan le pattant, Lahos befejtette. 3:0.

A váratlan nagyarányú vezetés sem törte meg a Bp. Honvéd harci kedvét. Élvezetes, érdekes játék folyt.

Helsingborg előtt magyar-japán birkózó-válogatott viadal Budapesten

A kilók és a dekák nagy szerepet játszanak a birkózó-sportban, hiszen néhány deka súlytöbblet a mérkőzés nélküli kiesést jelentheti. Nem csoda, hogy a helsingborgi világbajnokságra készülő kötöttfogású birkózóválogatott együttes a napi három edzésen kívül, naponta többször is „mázsára” áll, hogy ellenőrizze a súlyukat. Ez különösen Polyák Imrénél fontos, aki az utóbbi időben 70 kg-ról — szigorú orvosi felügyelet mellett — fogyaszt le 63 kg-ra, hogy megvédhesse háromszoros világbajnoki címét. A fogyasztás jól halad: július 1-én, amikor kezdődik a világbajnokság, Polyák „hozza” a súlyát.

A birkózóválogatottnak egyébként egy fiatal tagja is van: mindössze 19 éves, neve Csatári József, a Kinizsi Húsos versenyzője, aki nyolc év óta Mángó Andornak, a volt válogatott birkózónak a tanítványa. Csatári 97 kg és ehhez a súlyhoz megvan a kellő magassága is. A jövő nagy nehézsúlyját látják benne a szakemberek.

Kik képviselik színeinket

Helsingborgban, erre adom választ Tóth Gyula főtitkár (zárójelben a súlycsoport): Alker (52), Varga (57), Polyák (63), Rizmayer (78), Gurta (87), Csatári 97, Kozma (136).

Kozma István sérülése rendbe jött, igen keményen edz — a szakemberek szerint — jó szereplés várható a világbajnokságot nyert nehézsúlytól.

Az esélyeinkről egyébként igen szűkszavúan nyilatkozik a főtitkár, szerinte a szovjetek, a vendéglátó svédok, a bolgárok, néhány súlycsoportban a japánok és a japánok ellenfelek. Mindenesetre Helsingborgban is igen sok a pillanatnyi formától és a sorolástól.

A kötöttfogású birkózóválogatott utolsó hazai szereplése, egyben világbajnoki főpróbája, 25-én lesz, amikor a japán válogatott látogat Budapestre. Helsingborgba, a világbajnokságot az edzői teendőket Szilvási Miklós látja el, miután Matura Mihály szakfelügyelő a nemzetközi szövetség meghívottjaként vesz részt a vb-n.

Az NB I. állása

1. FTC	24	13	7	4	44:26	33
2. U. Dózsa	24	11	7	6	50:28	29
3. MTK	24	10	8	6	38:32	28
4. Bp. Honvéd	24	10	7	7	48:34	27
5. Dorog	24	9	9	6	35:27	27
6. Győr	24	11	5	8	38:31	27
7. Tatabánya	24	9	7	8	28:23	25
8. Pécs	24	7	10	7	31:34	24
9. Szeged	24	8	7	9	16:35	23
10. Vasas	24	7	8	9	36:31	23
11. Komló	24	6	10	8	25:32	22
12. Debrecen	24	5	9	10	27:45	19
13. Salgótarján	24	6	5	13	28:36	17
14. Szombathely	24	4	5	15	17:41	13

A Csepel parádés győzelme Győrben, a Keleti csoportban tart a versenyfutás

NYUGATI CSOPORT	
Székesfehérvár—Csepel	2:0
Csepel—Győr MÁV-DAC	4:1 (2:0)
B. Spartacus—BVSC	2:1 (0:0)
K. Lombik—Budafok	1:0 (1:0)
Szálitók—PVSZ	0:1
Zalaegerszeg—Oroszlány	4:0
Kapovár—EVTK	2:0
Mosonmagyaróvár—Dunaújváros	1:1

1. Csepel	28	21	5	2	66:18	47
2. Sz.-fehérvár	28	13	11	4	49:27	37
3. Dunaújváros	28	13	10	5	54:32	36
4. BVSC	28	14	6	8	41:40	34
5. Szálitók	28	11	8	9	32:27	30
6. Budafok	28	11	8	9	34:35	30
7. Győr MÁV	28	8	13	7	37:33	29
8. Oroszlány	28	9	11	8	44:41	29
9. Bp. Spartacus	28	9	10	9	31:36	28
10. PVSZ	28	10	7	11	35:38	27
11. Z.-egerszeg	28	9	11	16	36:43	26
12. Mosonmagyaróvár	28	6	12	10	34:40	24
13. EVTK	28	5	11	12	25:33	21
14. K. Lombik	28	7	4	17	23:56	18
15. Kapovár	28	5	7	16	30:59	17
16. Cs. Autó	28	7	1	20	27:45	15

KELETI CSOPORT

Eger—Ganz-MÁVAG	3:0 (2:0)					
Bp. Előre—Bp. Spartacus	4:1 (1:0)					
DEAC—Kecskemét	1:0 (0:0)					
Egyetértés—Borsodi B.	2:1 (1:1)					
Diósgyőr—Láng	2:1 (2:0)					
Ózd—SZVSE	3:0 (0:0)					
Sajk. KSE—Nyiregyháza	3:0					
Miskolc—Szolnok	1:0					
1. Diósgyőr	28	17	8	3	50:18	42
2. Ózd	28	17	7	4	51:19	41
3. Miskolc	28	14	8	6	40:22	36
4. Nyiregyháza	28	12	8	8	42:42	32
5. Egyetértés	28	12	7	9	40:33	31
6. Láng	28	10	10	8	38:38	30
7. Ganz-MÁV.	28	10	8	10	35:35	28
8. Borsodi B.	28	10	8	10	34:36	28
9. Eger	28	11	3	14	31:35	25
10. Bp. Spartacus	28	10	5	13	36:47	25
11. Szolnok	28	9	5	14	25:35	23
12. Kecskemét	28	6	10	12	27:31	22
13. Bp. Előre	28	10	2	16	36:45	22
14. DEAC	28	8	5	15	28:43	21
15. Sajk. KSE	28	7	7	14	27:43	21
16. SZVSE	28	7	7	14	31:52	21

A röplabda NB I-ben

— a férfiaknál — változatlanul történt a tabella élén: az U. Dózsa, miután előbb a Vasast, majd a Csepelt is megelőzte 3:0-as aránnyal győzte le, az első helyre került, Vasas elé. A többi férfi között is sima győzelmek voltak: a Z. Danuvia megszerezte 3:0-ra verte a Salgótarjánt, a bajnokságra Bp. Honvéd ugyanilyen eredménnyel fektette kétfalra a Péntegyőreket, a Debrecen ellen pedig csak egy játszmáig győzelemre futotta a Bp. Petőfi erejéből.

A női bajnokjelöltök között a Bp. Petőfi a Miskolc ellen győzött 3:1-re, a Bp. Építők a Bp. Előrelével szemben nyert 3:0-ra, míg az U. Dózsa — ugyancsak különösebb megelégedéssel — a V. Dunaújváros ellen aratott győzelmet játszmáig veszteséggel nélkül. Ezzel a bajnokságban Bp. Petőfi vezet, a V. Turbó és a Bp. Építők előtt, habár a Petőfi-lányok a hét végéig meglepő 3:2-es vereséget szenvedtek a Bp. V. Meteoról.

Jó atlétikai eredmények Újpesten

Az U. Dózsa atlétikai versenyt több jó eredmény született. A Megyeri úton megrendezett csütörtöki bajnoki versenyen Károly sen a nők szerepeltek jól, Károly (U. Dózsa) 606 cm-es távugró eredménye, Munkácsy (U. Dózsa) 24,5 mp-es 200 m-es, Tóth Mária (HSC) 2:12,1 idejű 1000 m-es, Németh Ida 11,3-as 800 m-es gátfutása emelkedett ki az eredmények közül.

A férfiak 3090 m-es akadályversenyét Mácsár (Bp. V. Meteor) javuló formában, 8:49,6-tal nyerte, 800 m-en Nagy (Bp. V. Meteor) 1:50,7-tel győzött, a háromszoros Wauer (TF) 15,35 m-rej nyerte a 200 m-es gátfutásban Kálocsi (Bp. Honvéd) 24,2 mp-el győzött, a rájátszásban Horváth (U. Dózsa) cm-t, kalapácsvetés